

4500 iztiskov.

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razglas glede ogledovanja živine. — Razglas glede oddaje subvencijskih bikov. — Razglas glede oddaje subvencijskih ovnov. — Razglas glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji. — Ali velja v novih vinogradih grobati, kakor se je grobalo v starih? — Smrt vranam in srakam. — O pridelovanju cikorie in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Yposajno. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Prašanja in odgovori. — Oznanila. — Priloga: Listi tvrdke M. Tomec v Humpolcu.

Razglas

glede ogledovanja živine, ki se v letu 1911 ni moglo vršiti in ki se torej mora v letu 1912 vršiti naknadno.

Visoki deželni odbor je sporazumno s kmetijsko družbo in okrajnimi odbori določil, da se naj ogledovanje živine, ki se v letu 1911 ni moglo vršiti, vrši leta 1912 in sicer ob sledečih dne in na sledečih krajih:

1. Marnbergu	21. maja	1912
2. pri Sv. Lenartu	3. junija	"
3. v Gornji Radgoni	4. "	"
4. v Kozjem	8. "	"
5. na Ptoju	10. "	"
6. v Konjicah	11. "	"

Ogledovanje se bo vršilo le tedaj, če bodo dotični okraji brez kuge slinavke in ne bodo veljale nobene omejujoče določbe politične oblasti.

Ob enem opozarjamo na določbo v odloku visokega odbora z dne 20. julija 1899 št. 26.106 in § 20, odstavek 2. in 3. živinorejske postave z dne 17. aprila 1896, dež. zak št. 41. da lajko dobi vsak posamezen razstavljavec v eni kategoriji (biki, krave, v plemenskih okoliših mlada živina) le po eno darilo v denarju in da ima, če prižene v kaki kategoriji 3 goveda, ki bi po splošni sodbi morala dobiti deželno ali državno darilo, pravico do bronaste, če pa jih prižene šest v eni kategoriji, pa pravico do srebrne deželne kolajne, v katero se vreže ime dotičnega živinorejca.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe štajerske.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih bikov

okrajem, podružnicam in občinam.

Osrednji odbor bo tudi v letu 1912 po razmerju državnih in deželnih sredstev sprejemal naročila za plemenske biki iz onih okrajev, v katerih ni za redno bikorejo poskrbljeno niti s kako živinorejsko niti z bikorejsko zadrugo.

Plemenski biki se kupujejo pod strokovnim nadzorstvom deželnih strokovnih organov in uradnih živinozdravnikov v spomladi in jeseni 1912 v domačih plemenskih okoliših, pri čemer se plačajo stroški za nakup in vožnjo iz subvencijskega fonda. Biki se oddajo od zaželjene železniške postaje, od katere naprej mora vse stroške za prevažanje plačati prejemnik.

Prošnjiki dobé biki za 60% kupne cene, pri čemer se varščina 50 K zaračuna. Prejemnik jamči za bika dve leti, to se pravi, pri pravilni oskrbi postane bik čez dve leti prejemnikova last. Če pa prejemnik ne izpolnjuje dolžnosti, za katere se mora prej s posebnim reverzom ob-

vezati, mora vrniti subvencijo. Tudi zapade njegova varščina v znesku 50 K, če zaprosenega bika ne prevzame.

Kmetje, ki želijo kakega bika, morajo to v prvi vrsti naznaniti okrajnemu odboru in če ta odkloni posredovanje, bližnji kmetijski podružnici ali domačemu občinskemu predstojništvu in ob enem s prošnjo poslati varščino v znesku 50 K.

Da si kmetijska družba lahko pravočasno oskrbi potrebno število bikov, je želeti, da ji pridejo prošnje za subvencijske biki vsaj najkasneje do konca aprila 1912.

Družba se ne more obvezati, da bo bika dostavila ob kakem v naprej določenem roku.

Reverzi se dobijo pri kmetijski družbi ali pa pri okrajnih odbori.

V Gradcu, 13. februarja 1912.

Osrednji odbor c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Prezident: Attems I. r. Glavni tajnik: Juvan I. r.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih ovnov

koroske jezerske pasme.

Ovni se bodo oddajali, kolikor jih bo na razpolago, primernim planinskim rejam po 20 K.

Prošnjiki jih morajo pravilno in redno krmiti in gojiti, ter jih za malo odškodnino dajati tudi drugim rejam na razpolago.

Lastnik jamči za ovna, dokler ni star dveh let, nakar preide popolnoma v njegovo last.

Poslali so bodo najbrže v aprilu ali maju; naročnik mora plačati vožnino iz Solčave, postaja Železna Kaplja.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Razglas

glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji.

S podpora visokega c. k. poljedelskega ministrstva je osrednjemu odboru tudi letos omogočeno oddajati izvirno rusko laneno seme po znižani ceni 42 v kilogram.

Naročila od štajerskih kmetovavcev sprejema, če se takoj in ob enem nakaže

tudi denar, pisarna c. k. kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3, a jih ne izvršuje obratno, ampak kadar jih je več skupaj.

Če se potrebuje manj ko 5 kg, naj se ob enem naroči tudi za kakega soseda.

Prosimo za točni naslov, pošto in železniško postajo.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe.

Ali velja v novih vinogradih grobati, kakor se je grobalo v starih?

Dobro je sicer, da ljudje še precej lahko pozabijo povzročeno jim zlo, ali iz tega izvirajoči nauk bi jim vendar moral bolj ostati v spominu. Ne bom spominjal na zlo, ki ga je povzročila trtna uš pri nas, pač pa na nauk, ki je sledil; namreč, da je obnova naših goric možna edino le s pomočjo ameriških trt. Tem trtna uš ne more zlahka do živega, čeravno jih tudi napada na korenju in na listju. Da bi pa trtna uš že izumrla, o tem niti misliti ni in tista velikanska nagrada, katero je razpisala francoska vlada ob nastopu te škodljivke, še vedno čaka onega srečnega, kateremu se bo posrečilo pognati trtno uš iz sveta, če bo to sploh kedaj mogoče. V naših vaških gostilnah jo je sicer že marsikateri modrijan pognal iz sveta; kateri pa dokaže, da jo je izgnal, lahko postane čez noč iz siromaka bogataš na duhu in telesu, samo piše naj po nagrado na Francosko.

Žalibože pa imajo ti vaški vsevedeži le premnogokrat preveč poslušna ušesa in tako je opažati v zadnjem času, posebno pa v letošnjem letu, da kjebodi izumrle trte kar kratkomalo nadomeščajo po načinu, kakoršen je bil v starih goricah v navadi, to je z enostavnim grobanjem domačih trt. Ne da se tajiti, da je nadomeščanje izumrlih trt v starejšem vinogradu precej težavno in da je grobanje domačih trt v tem slučaju najpreprostejši in najlažji način izpolniti prazne prostore. Drugo prašanje pa je, ali je tako grobanje umestno in to se mora pač odločno zanikati, kajti s takim grobanjem pridemo zopet na staro stališče, Nemeč bi rekel „na psa“ in kdor je pričel grobati, bo moral prej ali slej pričeti znovič obnavljati svoje — obnovljene gorice, kar pa bo v prihodnje stalo nekoliko več, kakor do sedaj, ker je pomanjkanje delavcev vedno občutnejše.

Res je, da tu in tam take grobanice že par let dobro uspevajo in istina je pa zopet, da se je tudi že marsikatera stara gorica še precej dolgo zoperstavljala trtni uši, če je bila dobro obdelovana in zdatno gnojena. Znan mi je (Vojskov) vinograd pri Sv. Vrbanu v Slov. gor., ki je bil vsled umne oskrbe najmanj osem let dalje časa v dobrem rodnem stanu, kakor drugi sosedni vinogradi, a naposled ga je le zadela usoda ostalih. In tako je z grobanicami; ene bodo životarile

dalje časa, druge manj, kakoršna bo pač oskrba, splošno pa se lahko trdi, da bo njih moč pojema mala tem bolj, čim bolj bodo postajale samostojne, t. j. čim manj hrane bodo dobivale potom prvotne ameriške podlage. Kakor hitro ta odprhni, ima uš lahko delo in grobanice izginejo v kratkem. Kar poprek groba pač lahko le tisti, ki ima že vnaprej namen v kratkem zopet svoj vinograd prenoviti radi napak, ki jih je naredil n. pr. pri izberu vinskih vrst i. t. d. Drugi pa naj le nadomeščajo izumrle trte na ta način, da zasadijo na prazne prostore prav lepe in zdrave divjake korenjake, katere je potem cepiti na zeleno in pogrobati. Pred dosajanjem je skopati globoke in 1 m v kvadratu široke jame že v jeseni, da čez zimo zemlja dobro premrzne. Pri sajenju pa se naj ne varčuje z dobrim kompostom, ki mora biti star in večkrat prekopan, kratkomalo fini kakor šnofanec, kajti težko je, kakor že omenjeno, spraviti v starejšem vinogradu dosajence na noge. Dosajanje je torej treba s posebno skrbnostjo izvršiti.

So pa slučajni, da blizu praznih prostorov sosedni trsi poženejo poganjke iz ameriških podlag. Taki poganjki tudi lahko dobro služijo za nadomeščanje izumrlih trt; treba jih je le zeleno cepiti in na prazne prostore primerno globoko in skrbno povlačiti (poživiti). Te vlačenske je potem čez 2 leti, ko so se že ojačile, odrezati od starega trsa. Jih dalje časa pustiti pri starem trsu ne velja, ker bi ga preveč oslabilo.

Kjer ni teh poganjkov iz ameriških podlag, se lahko trs s tem, da se odkoplje v spomladi do prvega kolena pod cepljenim mestom, nekako prisili k temu, da prej ali slej požene divjak. Ko so ti poganjki iz podlag že zrastle nekoliko od zemlje, se lahko odkopane trte zopet primerno zagrnejo. Če kateri poganjek ne doseže prvo leto primerne debelosti in dolžine za zeleno cepljenje, tedaj ga je prihodnje pomlad prirezati nad zgornjim, dobro dozorelim, zdravim očesom in je pustiti rasti le iz tega pognalo mladiko, katero je potem v potrebnih višini cepiti na zeleno. Zaradi lažjega opravlja raznih del naj dobé taki poganjki svoj kol.

Če pa odmrje pri trti le cepljeni del, podlaga pa še živi, kar se semtertje lahko opazuje, tedaj je odkopati podlago do zdravega člena ali kolena, kjer gotovo požene iz divjaka mladika, katero je seveda cepiti na zeleno in pogrobati.

Nekateri izpopolnjujejo prazne prostore v vinogradih tudi s tem, da povlačijo (poživijo) na prazno mesto rozgo iz cepljenega dela, torej evropejsko trto. Ta način nadomeščanja izumrlih trt je še preje dopusten, kakor pa grobanje celega trsa, vendar so take vlačenske le pri bujno rastočih trtah na mestu, sicer preveč oslabe matrne trte. Če si že kdo hoče pomagati s takimi vlačenkami, tedaj naj poživijo, če mogoče, le rozge, ki so zrastle na prejšnje leto spodaj narezanih čepih, ker je znano, da so take rozge rodovitnejše, kakor one, ki pridejo iz starine. Te vlačenske je drugo pomlad odrezati od matrne trsa, sicer ta preveč oslabi. Če niso presušne letine, tedaj še životarijo take vlačenske (živice) na svojih koreninah 1 do 2, pa tudi več let; potem, ko pojemajo v rasti, jih je izkopati in na isto mesto nove povlačiti. V sušnem letu odrezane vlačenske skoro gotovo usahnejo še tisto leto. Ker se mora to povlačenje v kratkih presledkih vedno ponavljati in se trsi, kateri te vlačenske dadó, tudi s tem slabé, ni ta način nadomeščanja izumrlih trt tako priporočljiv, kakor opisana raba divjakov korenjakov in poganjkov iz podlag, pač pa na vsak način preje nego grobanje celega trsa. To naj naši vinogradniki v lastnem interesu opusté, kajti uspehi, ki jih je morda kateri v prvem ali drugem letu po grobanju opazoval, so le navidezni; razočaranje tam še pride.

Zupanc.

Smrt vranam in srakam.

Poročilo kmetijske podružnice št. Jur ob juž. žel.

Ni je menda za gospodarstvo bolj sitne in bolj škodljive ptice, kakor je vrana, zraven nje pa še sraka.

Spomladi, ko se je turščica komaj posejala in začela kaliti, prileti tolpa vran, ki jo popipljejo in pozobljejo. Mislil bi kdo, da je turščica radi nepripravne zemlje ali morda kmetove štedljivosti tako redka; a temu ni tako, krive so ponajveč vrane, ki so jo kalečo požrle.

V jeseni pa, ko turščica zori, je zopet vrana tista, ki storžje z veliko spretnostjo razčesa in ozoblje.

Na enak način škoduje vrana tudi vsem drugim setvam.

Kaj pa dela vrana dostikrat pozimi? Če ne najde drugod zadostne hrane, se spravi nad slamnate strehe ter jih razbrska in opuli, išoč zrnja. Posebno po nekaterih krajih gospodarijo vrane po zimi s slamnatimi strehami tako neusmiljeno, da se morajo vsako leto prenoviti ali vsaj pokrpati. Strašilo ne pomaga nobeno ne na njivi, ne na strehi. In koliko znosijo vrane na spomlad kurje mladine iz kmečkih dvorišč, vedo najbolje povedati gospodinje.

Seveda pobira vrana tudi škodljiv mrčes, kakor ogrce in hrošče in koristi s tem gospodarstvu; pa ta korist še daleko ne doseže škode, ki jo povzroča.

Nič manj nečedna tetka ko vrana je sraka, ki je prekristnim drobnim pticicam še bolj sovražna.

Vrana in sraka zaslužita torej po vsej pravici, da se zatirata kolikor mogoče. Kako pa to storiti? Streljati bi jih bilo neuspešno, ker sta vrana in sraka zelo oprezni in streljivo najbrže že od daleč vohata. Sploh je to za posameznika vsled lovske postave in patenta za orožje nedopustno. Več se doseže z razdiranjem gnezd in zatiranjem mladičev, a to je nezadostno, vidi se vkljub temu, da je vran in srak od leta do leta vedno več.

Največ zaleže pri vranah in srakah strap in sicer fosfor. To se napravi takole: v lekarni se da napraviti iz 30 gramov fosforja, glicerina in belega bolusa precej trda masa. Ta zmes se raztopi v govejski na ta način krvi da se kri kuha in se med kuhanjem neprestano meša. Ko vse to dobro zavre, se kri strdi in kosilo za vrane in srake je pripravljeno. (Po receptu livlanskega lovskega društva iz knjige „Die Jagd und der Hund“). Taka s fosforjem nasičena in kuhana kri se razmeče pozimi stran od cest in pašpotov, kjer se te škodljivke zbirajo, v majhne kupčke na sneg. Vrane in srake, kojim mesni ostanki in kri posebno diši, priletijo, požrejo nastavljeno vado in se zastrupijo (s fosforjem).

Kmalu pa začuti vrana ali sraka učinek fosforja, odleti na bližnje drevo, od tu pa nikamor več; perje se ji začne ježiti, postane pijana, cepne dol in — v nekaj trenutkih pogine.

Da vrana, ki se je strupa že nažrla in njegov učinek začutila, še odleti, ima to dobro, da druge vrane nemoteno žrejo, ker bi sicer odletele, ako bi katera pri nastavljenem kupu strupa obležala.

Za tako pokončavanje vran, srak in drugih enakih ptic treba seveda dovoljenja politične oblasti in treba se držati natanko vseh predpisov o nastavljanju strupa. Uspehi pa so, kakor je dognala kmetijska podružnica v št. Juriju ob juž. žel. zelo ugodni in želeli bi bilo, da bi se kmetijske podružnice onih krajev, kjer so vrane in srake gospodarstvu nadležne in škodljive, v zimskih časih resno bavile s tem prašanjem.

Mušič, živinozdravnik.

O pridelovanju cikoriije in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko.

Napisal Dr. Julij Olschöwy, plačani docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent za rastlinarstvo v c. k. poljedelskem ministrstvu.

(Dalje.)

Kakor kava, tako je imela tudi cikoriija mnogo sovražnikov in nasprotnikov. Najhujši nasprotnik tega surogata je von Bibra, ki je baje opazil, da cikoriija omami in ki je cikoriijo bolj tendenčno ko strokovnjaško imenoval najslabši nadomestek za kavo. Boehnke-Reich je trdil leta 1885, da povzroči pogosto in nepretrgano zavživanje cikoriije zgago, želodčne krče, pomanjkanje apetita, oslabiljenje udov in čutil, posebno pa oči. Pri svoji trditvi zaradi oči se je opiral ta znanstvenik, kakor pozneje Lewin (1905) in H. Zeller (1908), na opazovanja in podatke zdravnika za očesne bolezni, Beera, ki je baje opazil, da vpliva cikoriija zelo slabo na vid. Ostro se je vrgel na cikoriijino kavo leta 1907 tudi Boruttan, ki je vbriznil odvarke cikoriije, res da zelo koncentrirane (25 g na 100 g vode) žabam naravnost v srce in trebušno veno, kuncem in psom pa v žile in je nato opazil zelo neugoden vpliv cikoriije na tlak krvi. Omeniti pa je treba seveda, da je Boruttan pri teh poskusih našel tudi ugoden vpliv, namreč zvišano sekrecijo želodca, ki jo je povzročila cikoriija.

Proti trditvam doslej navedenih znanstvenikov so se z vseh strani oglasili ugovori. Nikolai je povdarjal, da se mu zdi od von Bibre opazovani omamljivi vpliv cikoriije bolj individualnega značaja. Okus, ki ga ima odliček cikoriije, pomešan s primerno množino prave kave, je nekaj posebnega; kakor na pravo kavo, se je tudi nanj treba navaditi. Wilhelm je sam zavžil 800 g destilata iz 500 g cikoriijinega praska in ni mogel na sebi opaziti nobenih, niti telesnih, niti duševnih neprilic. V novejšem času (1908) je Hueppe opozoril na dejstvo, da moramo, če hočemo stvar objektivno presoditi, paziti na to, da danes cikoriija ni več sam nadomestek, ampak le pridatek kavi; in če se rabi tudi sama brez prave kave, je vendar vedno pomešana z mlekom. Tudi so se nazori, vsled katerih so zdravniki prej cikoriijo kratkomalo odklanjali, med tem časom precej spremenili. Ta znanstvenik je opozoril tudi na to, da doslej še nihče ni zasledil v cikoriijini korenini kakega strupa in da poskusi Boruttana za presojo, koliko je vredna cikoriija kot hranilno sredstvo, vsled močne koncentracije ne veljajo mnogo, kakor tudi ne vsled izrednega načina aplikacije. Mnenje, da so kalijeve soli, ki se nahajajo v cikoriijini korenini, srcu škodljive, pa je naravnost naivno, če pomislimo, da se kalij v cikoriijini korenini ne nahaja v anorganski obliki, ampak v organskih sestavinah, torej v obliki, ki se v novejši dobi vedno bolj povdarja kot najboljše korektura proti zastrupitvi s scalno kislino vsled prevelikega uživanja mesa.

Kemična sestava: Listi cikoriije imajo po Hitschmannovem „Vademecumu“:

vode	85%	apna	0.33%
dušika	0.35	magnezije	0.04
pepela	1.65	fosforjeve kisline	0.10
kalija	0.43	žveplove „	0.14
natrona	0.29	kremenčeve „	0.06
klora	0.27		

Iz teh števil izhaja, da imajo listi cikoriije relativno mnogo kalija, dušika in apna, a zelo malo fosforjeve kisline. Po sestavi, ki je navedena tukaj, so listi cikoriije zelo podobni listom sladkorjeve pese. Kakor v korenini, tako se tudi v listu cikoriije nahaja neka bridka snov, o kateri pa ne vemo mnogo. Vse, kar smo se naučili iz dosedanjih preiskav cikoriijine bridke snovi, bomo navedli tedaj, ko bomo govorili o kemični sestavi korenine.

Seme cikoriije ima, če je posušeno na zraku, po zgoraj navedenem viru sledečo sestavo:

vode	13.00%	apna	1.73%
dušika	?	magnezije	0.59
pepela	5.46	fosforjeve kisline	1.65
kalija	0.65	žveplove „	0.24
natrona	0.46	kremenčeve „	0.06
klora	0.05		

V nasprotju z listi ima seme cikoriije zelo mnogo apna in fosforjeve kisline. Prvi je cikoriijino korenino analiziral von Bibra v letu 1876. Ker pa so bili pomočki tedanje analize zelo nedostatni, ne moremo števil, ki jih je našel ta učenjak, smatrati za zanesljiva in jih zato niti ne navedemo. Leta 1882 je analiziral A. Mayer holandsko cikoriijo, a tudi njegovi podatki so danes že zastareli. Zanimiv je samo trud Mayerja, ki je šel za tem, da bi določil množino bridke snovi, ki določa baje vrednost pražene korenine, in da bi spoznal njene lastnosti. Dobival je to bridko snov na ta način, da je fino zdrobljene korenine s kloroformom ekstrahiril. Iz izvleček je izparil, ostanek z vodo izlužil, izlužek zopet izparil in ostanek posušil v vročini 100° C. Množina bridke snovi, ki se je na ta način dognala v cikoriijini korenini, je znašala 0.05 do 0.15%. Po preiskavah Mayerja je ta bridka snov raztopljiva v vodi, alkoholu in kloroformu, neraztopljiva pa v etru; v taninu in jesi-hovokislem svincu se izloči, v toploti pa od kostnega oglja absorbira. Fehlingovo raztopino reducira le v zelo neznamni meri. Poskusi, da bi se ta bridka snov razkrojila s kuhanjem in parjenjem, se niso posrečili.

V novejšem času (1907) je analiziral F. Hueppe s sodelovanjem Kržižana korenine češke, gornjeavstrijske, hrvaške, ogrske, belgijske, južno in severnonemške cikoriije in je dobil podatke, ki so v marsikaterem oziru vredni pozornosti. Po preiskavah tega učenjaka imajo korenine češke in gornjeavstrijske cikoriije sledečo sestavo v odstotkih:

	Česka			Gornje-avstrijska		
	na zraku posušena	v 100° C posušena	pražena (suha snob-stance)	na zraku posušena	v 100° C posušena	pražena (suha snob-stance)
Vode	8.05	—	—	8.34	—	—
Pepela	4.02	4.37	4.92	3.16	3.45	5.04
Cistega pepela	4.01	4.36	4.91	—	—	—
Dušika	0.803	0.873	0.932	0.974	1.063	1.261
Dušičastih snovi	5.02	5.46	5.82	6.08	6.64	7.88
Surove tolišče	0.81	0.34	3.77	0.40	0.44	1.74
Surovih vlaken	4.63	5.03	7.93	4.77	5.20	7.72
Celuloze	3.49	3.79	4.58	3.40	3.71	4.27
Lignina	1.14	1.24	3.35	1.37	1.49	3.46
Pentosanov	4.72	5.13	5.91	4.83	5.27	5.47
Reducirajočega sladkorja (Dekstroze)	5.00	5.43	20.32	7.83	8.54	17.39
Inulina	55.67	60.54	7.14	51.71	56.41	21.41
Drugi ne prostih ekstraktih snovi	12.58	13.70	44.19	12.88	14.05	33.35
K ₂ O	1.48	1.61	1.81	—	—	—
Ekstrakta po Trillichu	77.14	83.78	77.00	76.14	81.72	77.52
Od tega je %:						
Pepela	—	3.06	3.78	—	—	—
Dušika	—	0.649	0.534	—	—	—
Dušičastih snovi	—	4.05	3.84	—	—	—
Reducirajočega sladkorja inulina	—	9.46	21.35	—	—	—
K ₂ O	—	1.23	1.50	—	—	—

V čistem pepelu korenine češke cikorijske se je našlo v odstotkih:

	Na zraku posušena korenina	pražena korenina
Kremenčeve kisline	2.11	2.42
Žveplene kisline	11.88	12.39
Fosforjeve kisline	15.51	13.63
Klora	6.36	6.71
Železovega oksida	0.86	0.92
Apna	7.36	7.98
Magnezije	5.05	5.06
Oglja	—	—
Kalija	41.29	41.03
Natrona	11.23	11.38
Skupaj	101.65	101.53
Od tega očistimo O za Cl	1.43	1.51
In ostane	100.22	100.02

Inulin je določil Hueppe na ta način, da je fino zdrobljeno substanco s *Calc. carb. praecip. puriss.* v vodi 5 minut kahal, nato filtriral in ostanek z vročo vodo izsladil. Dobljeni filtrat, ki je imel ves inulin, reducirajoči sladkor in razne druge sestavine, se je pomešal s svinčevim jesihom, da bi se odstranile vse snovi, ki bi pozneje pri določanju sladkorja motile in svinec, kar ga je bilo preveč, se je z natrijevim sulfatom odstranil. V enem delu tako dobljene raztopine se je po Allihnovem načinu s pomočjo Fehlingove raztopine določila glikoza, v drugem delu pa se je inulin, okisan z razredčeno žveplovo kislino in pol ure kuhan, spremenil v fruktozo in nato se je določila celotna redukcijska zmoglost mešanice proti Fehlingovi raztopini z enačbo, ki sta jo nastavila Hö nig in Jesser: $y = -5.372 + 1.91856x - 0.0007605x^2$ ($y = mg$ bakra, $x = mg$ fruktoze). Diferenca v obeh slučajih izločene fruktoze je dala podlago za izračunanje fruktoze, oziroma inulina.

J. Wolff je trdil leta 1889, da se v cikorijski korenini poleg inulina nahaja tudi še levulin ali sinantroza, substanca, ki daje pri inverziji s solno kislino tudi reducirajoči sladkor (dekstrozo in levulozo). Kmalu po tem pa je Wolff to mnenje sam zavrgel. Na podlagi novih preiskav je ločil ta znanstvenik snovi, ki v cikorijski korenini spremljajo levulin, v take, ki z drožmi naravnost ne zavrejo in sestajajo večinoma iz inulina z obratno možnostjo $\alpha D = -36.57^\circ$, in v take, ki naravnost zavrejo, kakor inulini, ki imajo le malo obratno možnost ali skoro nobene. Hueppe je skušal dobiti iz cikorijske korenine levulin, pa je dobil snov, katere lastnosti so se lahko prenesle tudi na optično neaktivni Wolffov inulin. Zato ne moremo reči, da je podan dokaz, da se v cikorijski korenini nahaja levulin.

Pri praženju korenine preide inulin v piroinulin, inulosan in razne izomerne, dekstrinu podobne snovi. Piroinulin je sladek, na levo obračajoč, ne reducirajoč in v vodi raztopljiv gumi. Inulosan je označen s tem, da je amorf, na desno obračajoč in da ne zavre. Po Dragendorffu je inulin edini ogljeni hidrat, ki se v jeseni nahaja v cikorijski korenini. Toplinska vrednost inulina znaša 4133.5, škroba pa 4182.4 toplinskih enot in zato ima inulin s stališča prehranitve skoro enako vrednost kakor škrob. Strupeno inulin ne učinkuje in tudi ne tvori specifičnih strupenih snovi. Bridkobo, ki nastane pri praženju, izvaja Hueppe popolnoma iz inulina. Snovi, ki barvajo in ki se nahajajo v praženi

cikoriji, izhajajo, kakor je pokazal že von Bibra, poleg sladkorja še iz inulina.

Sladkor, ki se nahaja v koreninah, ni že kar iz početka v njih, ampak nastane vsled tega, da se, kakor meni Hueppe, v posušeni koreninah inulin hidratizira. Na to misel je sicer lahko priti, dokazana pa vendarle še ni. Po istem Hueppeju je večina sladkorja, kar se ga nahaja v koreninah, fruktoza, ki ima enako množino kalorij in enako fizijološko izravnost, kakor dekstroza.

Glede surovega vlakna, celuloze in lignina treba omeniti, da je Hueppe te sestavine določil po načinu, ki ga je nasvetoval König, da pa so iz razlogov, ki jih tukaj ne moremo navajati, verjetna le števila, ki jih je dognal za celulozo, vrednosti, ki jih je dognal za surova vlakna in lignin, pa moramo sprejeti z vso primerno rezervo.

Glede dušičastih substanc treba navesti, da se jih baje najde velika večina v obliki organskih kislin, amidokislin. E. Schulze zatrjuje, da je v surovem proteinu cikorijske korenine našel asparagin in arginin, toda nikakega glutamina.

Kemična sestava cikorijske korenine je, kakor kažejo preiskave Hueppeja, po raznih krajih različna. Razlike, ki se v tej stvari nahajajo, pa ne izhajajo toliko iz razlike raznih vrst, kolikor iz različnih vegetacijskih razmer, v katerih so preiskane korenine zrastle.

Poraba. Endivija se rabi samo kot solata in sicer po letu kakor tudi po zimi. Da dobi po zimi bele liste, mora rasti tako, da ne pride svetloba do nje.

(Dalje prihodnjic.)

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

755. seja dne 13. februarja 1912. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: ekselencja načelnik Edmund grof Attems, drugi podnačelnik Roman Neuper, zastopnika visoke vlade in visokega deželnega odbora Dr. Viktor Negbauer in Franc Hagenhofer, 20 članov O. O. (med njimi Mursa in Robič) in glavni tajnik Juvan kot zapiskiinar.

Načelnik konstatira sklepčnost in otvori sejo. Predno preide načelnik na dnevni red, naznani, da je I. podpredsednik družbe, Henrik vitez pl. Plessing, svoje posestvo prodal in naznanil prezidiju, da je vsled tega njegova udeležba in članstvo v O. O. brez prave podlage, vsled katere se mu je to častno mesto priznalo in da se zato čuti prisiljenega odložiti mesto I. podpredsednika v O. O.

Načelnstvo je opozorilo gospoda Plessinga, da ne vidi v tem dejstvu vzroka, da bi moral odložiti članstvo in da lahko enako uspešno kakor doslej deluje v O. O. za varstvo koristi štajerskega kmetijstva, dasi ne deluje več kot praktični kmetovavec. Vkljub vsemu temu je gospod podpredsednik prosil, naj se naznani osrednjemu odboru, da odloži svoje častno mesto.

Član O. O. Klammer opozarja na velike zasluge, ki si jih je stekel gospod pl. Plessing za povzdigo in napredek štajerskega kmetijstva, za razširitev in povečavo štajerske kmetijske družbe v dobi svojega dolgoletnega delovanja kot član O. O., kot I. podnačelnik kmetijske družbe in nekaj časa po smrti načelnika kmetijske družbe, ekselence grofa Kottulinskega kot njen samostojen vodja. Zopet ponovi besede, ki jih je veleposestnik Olschowsky izrekel nekoč na zborovanju kmetijske podružnice v Št. Ilju v Slov. gor. o gospodu pl. Plessingu in ki so bile govorne iz srca vseh štajerskih kmetovavcev, da bo ime Plessing v zgodovini štajerskega kmetijstva za vedno vpisano z zlatimi črkami. Prepričan je, da bi bila izguba takega sotrudnika težka in naravnost nenadomestljiva in meni, da se z njim strinjajo vsi člani O. O., če predloži, da se naj gospod pl. Plessing ne pusti iz O. O., ampak naprosi, naj svoje izborni znanje in moči še nadalje posveti delu v štajerski kmetijski družbi. Ta predlog so člani O. O. soglasno sprejeli s tem, da so vstali; načelnik izjavi, da bo to soglasno željo članov O. O. sporočil gospodu Plessingu in upa, da bo gospod Plessing upošteval željo O. O.

Zapisnik zadnje seje O. O. kroži v vpogled; gospod načelnik prosi, naj se morebitne spremembe predložijo na koncu dnevnega reda.

Svojo odsotnost je opravičilo 5 udov O. O. Nato se preide na dnevni red.

1. Poročilo družbinega knjigovodstva o računskem sklepu za 1911 in proračunu za leto 1912.

Poroča družbin knjigovodja Walcher. Poročavec prečita računski zaključek za leto 1911, ki kaže K 1,104.724.55 prejemkov in K 979.985.66 izdatkov, tako da znaša preostanek K 124.738.89. Zaključek računskega leta 1911 je za K 21.238.49 ugodnejši ko proračun.

Računski zaključek za leto 1911 se vzame z odobravanjem na znanje.

Proračun za leto 1912 izkazuje zahtevkov K 458.918.—, pokritja pa K 474.986.—, torej K 10.932.— primanjkljaja.

Se vzame na znanje.

2. Poročila in predlogi odseka za živinorejo in mlekarstvo.

a) Posvetovanje in sklepanje o predlogih, predloženih konferenci za porabo izrednega kredita za pospeševanje živinoreje v letu 1912.

Poroča glavni tajnik. Poročavec omeni, da se je odsek pečal s sklepom O. O., naj se za ustvaritev zaklada za zavarovanje živinoreje odloči 100.000 K iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje v letu 1912, da pa ni našel možnosti, kako bi se naj to izvršilo, ne da bi se oškodovale druge važne živinorejske potrebe in da je zato prisiljen, predložiti osrednjemu odboru sledeči predlog:

Odsek za živinorejo in mlekarstvo priporoča osrednjemu odboru, naj v seji dne 9. januarja 1912 storjeni sklep, naj se porabi 100.000 K izrednega kredita za pospeševanje živinoreje v letu 1912 za ustvaritev zaklada za splošno zavarovanje živine, razveljavi in odobri od seka predloženo razdelitev izrednega kredita, ki bo na razpolago v letu 1912. Vsled tega bi se naj znesek 373.066 K 22 v, ki ga je določila vlada po številu štajerske živine, ki znaša 683.443 glav, razdelil takole:

1. Za pospeševanje pašništva in planšarstva K 100.000.— od tega zneska se naj da kmetijski družbi za oddajanje travinega semena za polovično ceno na razpolago 10.000 K in iz ostanka kredita v letu 1911 prepusti znesek 8361 K 35 v;
 2. akcija s šotno steljo se ne nadaljuje, ostanek iz leta 1910 v znesku 4361 K 35 v in znesek 4500 K, ki je bil v letu 1911 določen v ta namen, se porabi za pokritje primanjkljaja pri drugih postojankah;
 3. za kvalitativno in kvantitativno povzdigo živinoreje se naj porabi:
 - a) za nakup bikov in telic K 61.091.96
 - b) za pospeševanje reje drobnice (svinj in ovac) " 20.000.—
 - c) za živinozdravniški potovalni ponk " 3.000.—
 - d) za Zvezo muredolskih živinorejskih zadrug " 21.300.—
 - e) za Zvezo pincgavskih živinorejskih zadrug " 10.000.—
 - f) za Zvezo zadrug za rejo gorskih liscev " 6.000.—
 - g) za Zvezo marijadvorskkih živinorejskih zadrug " 4.500.—
 - h) za bikorejske zadruge po Srednjem in Spodnjem Štajerskem:
 - a) normalne subvencije K 12.000.—
 - b) za pokritje primanjkljaja v letu 1911 K 6.878.—

Skupno torej 18.373.—

 - i) za Zvezo živinorejcev za rejo vzhodnejštajerskih liscev:
 - a) za nakup regeneratorjev K 7.000.—
 - b) za pokritje režijskih stroškov K 2.000.—

Torej skupaj 9.000.—

 - k) za hlevske stavbe in gnojišča:
 - a) redne subvencije K 20.000.—
 - b) za pokritje primanjkljaja v letu 1911 K 19.388.—

Torej skupaj 39.388.—

 - l) za zatiranje nalezljive smolike na spolovilih " 10.000.—
 - m) subvencija c. k. družbi za rejo konj za potovalni ponk " 2.000.—
- Torej skupaj K 205.087.96
Prenos K 205.087.96

Prenos	K 205.087-96
4. Za nakup krmil in gnojil (ob enem z obrestmi, ki se morajo plačati Zvezi za kupljene stiskalnice za krmo)	10.000—
5. Za mlekarstvo	17.978-26
6. Za ustvaritev zaklada za zavarovanje živine	40.000—
Torej skupaj	K 373.066-22
Iz kredita za vnovčevanje živine za nakup tehtnic za živino:	
a) redne subvencije	K 5.000—
b) za pokritje primanjkljaja v letu 1911	5.400—
Torej skupaj	K 10.400—

Glede postojanke „planšarstvo in pašništvo 100.000 K“ želi O.O., da se naj vpraša deželni odbor in kmetijska družba za mnenje, predno se bodo subvencije definitivno priznale in naj se o dosednji uporabi tega kredita poda natančno poročilo; tega načina se je treba tako dolgo držati, dokler tudi deželni odbor in kmetijska družba ne bosta imela pravice v podrobnem razpolagati s kako svoto v določeno svrhu ali vsaj sporazumno oba ta činitelja.

Predsednik otvori o tem predmetu debato: podnačelnik podpira predlog odseka z ozirom na to, da so v tem predlogu navedene vsote bile določene že v prejšnjih sejah odseka in da bi ne bilo dobro, če bi sedaj naenkrat O.O. te sklepe, ki so po večini že naznanjeni raznim prošnjikom, prevrgel. O zavarovanju živine govori z ozirom na izkušnje v tej stvari po drugih deželah in na gospodarske razmere Gornje Štajerske, kjer se velik del prebivavstva ne bo mogel z uspehom udeležiti zavarovanja; tudi se mu ne zdi pravično, da se pri razdelitvi kredita jemlje ozir na število živine, ne pa na davčno moč. Nadalje opozarja na velike izdatke, ki jih ima dežela pri pospeševanju vinarstva in z dajanjem brezobrestnih posojil za napravo novih vinogradov in meni, naj zastopniki Srednje in Spodnje Štajerske pri razdelitvi izrednega kredita za pospeševanje živinoreje ne oškodujejo Gornje Štajerske, kar bi se na vsak način zgodilo, če bi se za zavarovanje živine določilo kar 100.000 K.

Prisednik deželnega odbora Franc Hagenhofer opozarja na veliko korist, ki bi jo imela dežela od zavarovanja živine in priporoča osrednjemu odboru, naj ostane pri prvotnem predlogu in določi za zavarovanje živine 100.000 K.

Član O.O. Robič priporoča in podpira ta predlog, ter omeni, da se gospod Neuper s svojimi izvajanci poteza samo za koristi veleposestnikov, dočim bi naj zavarovanje živine v prvi vrsti pomoglo malim kmetom. Podpredsednik Neuper zavrne to očitiranje z izrečno izjavo, da mu je zavarovanje živine simpatično; na drugi strani pa, pravi, se ne da tajiti, da se bo veliki del gornještajerskih kmetovavcev postavil izven tega zavarovanja in da je potrebno, da se pogovorimo z gornještajerskimi kmeti, predno se bo prašanje zavarovanja živine končno rešilo.

Član O.O. Riemelmoser podpira izjavo odseka in izvajanja podpredsednika Neuperja; član O.O. Edelsbrunner predloži posredovalni dodatni predlog, naj se 60.000 K, ki bi jih bilo letos treba za zavarovanje živine, dobi na ta način, da se prihodnja tri leta postavi za 20.000 K več v postavko za zavarovanje živine.

Nato se sklene debata in se preide na glasovanje z glasovnicami. Najprej se odkloni predlog odseka in nato še tudi dodatni predlog gospoda Edelsbrunnerja.

Član O.O. Edelsbrunner vpraša, ali se njegov dodatni predlog ne more sprejeti kot samostojen predlog in eventualno odda odseku za živinorejo, naj se o njem posvetuje in sklepa. Član O.O. Hamon se pridruži temu posredovalnemu predlogu. Dasi je predlog odseka padel, vendar ni prav nobenega dvoma, da bi bil predlog člana O.O. Edelsbrunnerja, če bi bil predložen kot samostojen predlog, sprejet. Nato obeh gospodov prevzame član O.O. Januschke, ker je prepričan, da bi bilo za O.O. neprijetno, če bi brez mandata stopil pred konferenco. Zato predloži nujen predlog, naj se zaklad za zavarovanje živine v letu 1912 dotira s 50.000 K, ostalih 50.000 K pa se naj dostavi prihodnji 2 leti na ta način, da se vsako leto postavi v to postojanko za 25.000 K več. Predsednik vpraša, ali je O.O. pripravljen prevreči prejšnji sklep; ker je za to pripravljen, se sprejme predlog člana O.O. Januschkeja, da se ta predmet obravnava kot nujen. Debate o tej

stvari ni več in zato da predsednik ta predlog na glasovanje.

Pri glasovanju je bil predlog sprejet. b) Mnenje visokemu c. k. poljedelskemu ministrstvu o prošnji deželne šole za planšarstvo v Grabnerhofu, naj se ji podeli državna podpora za sušilnico za seno.

Poroča član O.O. Riemelmoser. Ker je še premalo izkušenj o rentabiliteti tega sušenja in se take naprave zaradi velikih stroškov ne bodo mogle udomačiti v kmetijskih obratih, deželna šola za planšarstvo pa mora v prvi vrsti služiti koristi in napredku kmetov, priporoča poročavec, naj se sporoči ministrstvu, da po mnenju O.O. taka naprava ni potrebna.

Predlog je bil sprejet. c) Deželni kulturni svet na Dunaju pošilja prošnjo, naj se priklopimo njegovi resoluciji glede pospeševanja pašništva.

Poroča član O.O. Kappel. Z ozirom na veliki pomen, ki ga ima pospeševanje pašništva za kvalitativno in kvantitativno povzdigo živinoreje in ugodnejšo obliko konzumovih razmer, predloži poročavec naslednji predlog:

„O. O. blagovoli skleniti, da se pridruži prošnji deželnega kulturnega sveta nadvojvodine nižjeavstrijske na Dunaju in sicer iz vzrokov, ki so navedeni v nji, kakor tudi iz razloga, da se mora pri nas v naši ožji domovini zaradi povzdige živinoreje intenzivno pospeševati pašništvo.“

Predlog je bil sprejet. d) Poročilo in predlog odseka za predelavo, oziroma mnenje o osnutku glavnih pravil za bikorejo, ki ga je v ta namen predložil deželni odbor.

Poroča član O.O. Klusmann, ki prečita odseka sestavljena temeljna pravila za bikorejo in predloži, naj se deželni odbor naprosi, naj ta temeljna pravila izda, natisnjena na stenske table, v dovoljnem številu okrajem, da jih razdelijo posameznim občinam; razen tega naj da tudi kmetijskim šolam dovoljno število na razpolago. Poleg tega se naj ta pravila sprejmejo v knjige za pripuščanje in v knjižico o krmljenju in reji domače živine in prvi pomoči pri bolni živini, ki jo bo izdala c. k. štajerska kmetijska družba. V slovenskem delu Štajerske se naj ta pravila razširijo v slovenskem jeziku.

Član O. O. Czeicke predloži nekatere spremembe v tekstu pravil, ki jih poročavec sprejme; nato so bili predlogi referenta sprejeti.

Za tem poroča član O.O. dr. Klusemann o pravilih, ki jih je določil odsek za nakup in in oddajo plemenskih bikov (subvencioniranih) in predloži, naj se te določbe sprejmejo. Član O.O. Czeicke meni, da bi se o teh pravilih naj posvetoval prej še odsek za živinorejo, ki se mu naj v ta namen predložijo. Prisednik deželnega odbora Franc Hagenhofer želi, da se naj kupovanja bikov udeležujejo tudi praktični živinorejci. Na to reagira glavni tajnik Juvan, ki sliši v tej želji očitiranje, da ni praktični živinorejec, kar pa mora zavrniti, ker je bil do svojega vstopa v štajersko kmetijsko družbo, to je do svojega 42. življenjskega leta v resnici praktični kmetovavec in živinorejec. Sicer pa se tega kupovanja že dolgo časa udeležujejo zastopniki okrajev, tako da ni nobene ovire, da bi se ta želja ne izpolnila.

Nato se sprejme predlog člana O. O. Czeickeja in odseku za živinorejo oddajo sporne določbe, da se o njih posvetuje in sklepa.

e) Sklepanje o ponovno vloženi prošnji deželne šole za planšarstvo v Grabnerhofu, naj se Ludviku Treyerju podeli podpora za obisk mlekarkega tečaja v Friedlandu in mnenje visoki c. k. namestnji glede prošnje Klemena Piffraderja v Hafendorfu, naj se mu podeli podpora za obisk mlekarke šole v Hammelnu.

Poroča član O.O. Riemelmoser, ki predloži, naj se sklepanje o prošnji L. Treyerja v Trofajah, da bi se mu omogočil obisk poučnega tečaja za mlekarstvo v Friedlandu, odgodi, ker zaradi spremenjenih razmer prošnjik lahko šele komaj bodoče leto gre na ta tečaj.

Predlog je bil sprejet, kakor tudi predlog, naj se prošnja Klemena Piffraderja, posestniškega sina v Hagendorfu, okraj Bruck, pri ministrstvu podpre s prošnjo, naj se mu da štipen-

dija 1000 K za obisk polletnega mlekarkega tečaja v Hammelnu in za nadaljnjo polletno praktično izobrazbo v zadržni mlekarni v Stolpu, če se zaveže, da bo po končanih študijah vsaj 3 do 5 let deloval v domačem zadržnem mlekarstvu.

f) Sklepanje o prošnji Franca Knappa v Schönbergu za podporo, da si bo lahko na novo postavil hleve, ki so mu pogoreli.

Poročavec član O.O. Neuper podrobno utemelji potrebo izdatne podpore, ki se naj da prošnjiku, ki mu je pri tem požaru pogorelo razen hleva tudi žito na polju in večina živine in svinj, ter predloži, naj se prošnja predloži visokemu deželnemu odboru s prošnjo, naj se prošnjiku za napravo novega hleva in gnojišča podeli kolikor mogoče visoka podpora; ob enem se naj visokemu poljedelskemu ministrstvu predloži prošnja, naj ubogemu pogorelcu za nakup živine podeli izredno podporo.

Predlog je bil sprejet. g) Izvolitev dveh zastopnikov za komisijonelna pogajanja glede dobav za c. in k. vojaški erar.

Izvolila sta se dosedanja zastopnika Georg Lederer in Jožef Regula.

h) Poročilo glavnega tajnika o izvršitvi sklepov odseka za rejo svinj in ovac, ki so se sklenili v seji 10. januarja.

Ker je bila seja odseka za rejo svinj in ovac že 10. januarja, se z izvršitvijo na nji sklenjenih sklepov ni smelo čakati do današnje seje; treba je bilo sklepe izvršiti v prezidiju že prej in jih potem predložiti osrednjemu odboru, da jih naknadno odobri.

V omenjeni seji se je odsek konstituiral in sicer je bil izvoljen za načelnika I. podpredsednik kmetijske družbe Henrik vitez pl. Plessing, za njegovega namestnika pa veleposestnik H. C. Hanson. Tukaj treba tudi omeniti, da je gospod pl. Plessing prosil, naj se z njegovo osebo ne računa, z ozirom na prošnje članov odseka pa je nazadnje izvolitev vendar sprejel.

Računski zaključek akcije za svinjerejo izkazuje v letu 1911 prejemkov 57.819 K 52 v, izdatkov pa 43.852 K 53 v, tako da znaša preostanek 12.356 K 93 v. Ta preostanek se bo porabil na ta način, da se bo 10.000 K porabilo za pokritje primanjkljaja pri postavki: oddaja bikov in telic, ostalih 2356 K 93 v pa preneslo na nov račun.

Za plemenska vzrejališča se je iz izbornih nemških in švedskih vzrejališč kupilo 12 plemenskih merjascev in 8 prasic (te za polovično ceno), razen tega pa se je iz domačih vzrejališč in pri domačih rejcih v letu 1911 izbralo, nakupilo in prošnjikom oddalo 385 merjascev; od teh jih pride na Gornje Štajersko 62, Srednje 230 in Spodnje 93.

Proračun, v katerem je med drugim določenih za nakup 450 merjascev, se sprejme z zneskom 52.400 K pri zahtevkih; ta vsota se bo pokrila deloma iz državnih in deželnih subvencij, iz doneskov prejemnikov subvencionirane živine in če bo treba še kaj več, se bo vzelo iz dotične kvote izrednega kredita v letu 1912.

Računski zaključek pri ovcerejski akciji kaže 11.268 K 36 v prejemkov, izdatkov pa 10.476 K 11 v, tako da še preostane 792 K 25 v. Ta sredstva so se porabila za nakup 83 ovnov, 36 ovac in 10 koz; razen tega je dobilo štajersko društvo za rejo kuncev iz tega denarja podpore 400 K.

Proračun se je določil z 10.400 K v zahtevkih; kupiti se misli 100 že prijavljenih kozlov, 50 ovc in 30 koz; potrebna vsota za to se bo dobila iz ostanka v letu 1911, iz državne in deželne subvencije in iz doneskov prejemnikov živadi.

Ker je graščina Waldegg prodana, je postalo potrebno ustvariti novo plemensko vzrejališče; odsek se je odločil za to, da se bo ta zavod ustanovil na graščini gospoda Edmunda Olschowskega, Willkommhofu pri Mariboru, kjer se plemenita nemška pasma goji že dalje časa po načelih, ki so veljavna v drugih plemenskih vzrejališčih kmetijske družbe. Vsled prodaje graščine Waldegg je odsek sklenil, da se naj tamošnji plemenski merjasci dajo v druga vzrejališča in na graščino Willkommhof.

Z ozirom na to, da prej določena cena za merjasce, ki jih morajo dajati plemenska vzrejališča, nikakor ne odgovarja več današnjim raz-

meram, je odsek cene za merjase na novo reguliral tako, da so primerne današnjim razmeram.

Razen teh stvari, ki se tičejo ureditve svinjerejske akcije, se je odsek še posvetoval o raznih mnenjih, ki jih je moral podati namestniki; tako v zadevi dajanja podpor vsled škode po svinjski kugi, nadalje o sredstvih za pospeševanje in povzdigo svinjereje, o skušnjah z novo svinjsko krmo. Glede izdatne pomoči živinozdravnikov pri pospeševanju svinjereje se je državi in deželi navsetovalo, naj se vrše v določenih dobah pogovori z deželnim nadzornikom za svinjerejo in naj se ogledajo znamenita plemenska vzrejališča. Nadalje se je opozarjalo posebe še na intenzivno gojenje živinozdravskega potovalnega pouka, kjer bo v bodoče treba paziti pred vsem na to, da se bodo takih predavanj v kolikor mogoče velikem številu udeleževale kmetice in njih hčeri in dekletke.

Ta poročila, ki jih je podal glavni tajnik, se vzamejo z odobravanjem na znanje.

2. Poročila in predlogi odseka za pouk.

a) Prošnja gospodične Line Oberski, učiteljice pri Sv. Janžu pri Herbersteinu, naj se ji omogoči obisk gospodinjskega tečaja v Schärdingu.

Poročavec član O. O. Zweifler predloži po daljšem utemeljevanju sledeči predlog:

Z ozirom na to, da je O. O. v svoji zadnji seji ugodil predlogu odseka za pouk, naj se uvedejo potovalni gospodinjski tečaji in ker je prošnja, gospodična Oberski, na tem polju že plodonosno delovala in ker je njena nadaljnja izobrazba v tej stvari samo na korist kmetiskega prebivalstva dežele, sklene odsek za pouk njeni prošnji načeloma ugoditi in jo priporočiti osrednjemu odboru.

Prošnja se naj najprej pozove, naj natanko poroča, ali je od nje navedeni čas od maja do konca leta primeren za to, da se v Schärdingu izobrazbi v gospodinjstvu, to je, ali ima v tej dobi priliko, tam doseči svoj namen. V tem slučaju naj O. O. izposluje, da se bo v Schärdingu sprejela na zavod, pri deželnem šolskem svetu pa ji naj za to dobo izposluje dopust na ta način, da gospodični ne bo treba sami plačati nadomestne učiteljice.

Ce prošnja ne bi mogla biti sprejeta na gospodinjsko šolo v Schärdingu, naj O. O. poskrbi potrebno, da se ji bo omogočil sprejem na kateri drugi gospodinjski šoli, posebno oni v Novem Jičinu na Moravskem.

Ce bo sprejeta, najsi že tu ali tam, se ji naj da iz družbinih sredstev podpora 150 K, oziroma se naj pri ministrstvu prosi za njo.

Predlog je bil sprejet.

b) Posvetovanje o predlogu podružnice za graško okolico glede uvedbe osemdnevnih poučnih tečajev za praktične kmetovavce tri leta zapored.

Poroča član O. O. Göhlert. Poročavec je prepričan, da je nasvet podružnice za Graško okolico koristen za naše kmetijstvo in da ga je zato odsek za pouk po pravici pozdravil. Odseku se zdi primerno, najprej sestaviti načrt predavanj; to naj poskrbijo 3 člani odbora podružnice in sicer gospodje: član O. O. dr. Erih Klusemann, podnačelnik podružnice Georg Lederer, veleposestnik v Kalsdorfu in Jožef Regula, veleposestnik v Niederschöcklu, ki naj v ta namen naprosijo ravnatelja višje gozdarske šole v Brucku, deželnega gozdarskega soltnika Rudolfa Jugowitza, gozdarskega svetnika Vincencija Hessa in ravnatelja Pavla Schupplija, po potrebi pa še tudi druge praktične kmetovavce iz drugih podružnic. Tečajji se bodo vršili vsako leto izmenice v Gradcu, Brucku in Mariboru; kako dolgo bodo trajali, to bo odvisno od programa.

Se vzame na znanje.

3. Stališče do nameravane obdačitve kipečih vin.

Član O. O. Zweifler opozarja na to, da se bo v kratkem času v državnem zboru sklepalo definitivno o obdačenju kipečih vin in da je torej v interesu štajerskih vinogradnikov, če bo O. O. o pravem času zavzel svoje stališče do te davčne predloge in na pristojnih mestih podal nasvete o nekaterih spremembah zakonskega osnutka. V tej stvari misli staviti nujen predlog. Predsednik da o predlogu glasovati in pri tem se nujnost sprejeme. Član O. O. Zweifler govori podrobno o nameravani obdačitvi, ki bi v marsikaterem oziru škodila izdelovanju in prodaji kipečih vin, tako da se je bati, da bo izdelovanje štajerskega šam-

panjca, ki je ugodno vplivalo na pridelovanje bolj-ših vinskih vrst, prekinjeno. Obdačiti se misli šampanjec na dveh krajih, tam kjer se izdeluje in tam kjer se prodaja. Obdačitev na kraju prodaje se mora odpraviti ali preprečiti. Nadaljnja napaka tiči v raznih stopnjah dače, vsled česar se omogoča izecolovanje manj vrednih kipečih vin z ogljenčevno kislino, ker se kipeča vina, ki stanejo de 4 K, obdačijo s 50 v, dražja pa z 1 do 2 K. Vsled tega predloži, naj se dobro utemeljene vloge pošljejo finančnemu ministrstvu in finančnemu odseku državne zbornice s prošnjo, naj se kipeča vina obdačijo samo v kraju, kjer se pridelujejo in za podlago pri obdačitvi se naj vzame prometna vrednost, s katero gre vino med prekupce. Pri prodajavcu se naj šampanjec ne obdači več. Da se bo izdeloval res dober šampanjec in ne samo industrijsko kipeče vino z vtisnjeno ogljenčevno kislino, naj prva stopnja obdačitve s 50 v ne neha že pri vinu, ki ga stane steklenica 4 K, ampak šele pri vinu za 7 K, to je, višnje stopnje obdačitve se naj začne šele pri vinu, ki ga steklenica stane 8 K.

Ta prošnja se naj sporoči vsem štajerskim poslancem v državnem zboru, da se zavzamejo za njo in ob enem se naj poljedelsko ministrstvo naprosi, naj zastavi ves svoj vpliv, da se bodo te želje izpolnile.

4. Poročilo in predlog glede uvedbe kmetijskega knjigovodstva pri c. k. kmetijskih družbi.

Poročavec član O. O. Klammer govori na dolgo in podrobno o posvetovanju, ki ga je imel tozadevni odsek o sklepu seje O. O. dne januarja, naj se ustanovi knjigovodstvo pri družbini centrali. Poročavec opozarja na svoječasa posvetovanja glede uvedbe urejenega knjigovodstva pri družbi. Med tem pa je postalo prašanje nujno in pereče vsled želj poljedelskega ministrstva, ki hoče dobiti podatke o produkcijskih stroških raznih kmetijskih pridelkov, da bo imelo pri bodočih trgovinskih pogajanjih jasen vpogled v te razmere in da bo lahko kmetijske koristni odločno zastopalo. Stremljenje knjigovodstvenega odseka gre pred vsem za to, da se zaželjeni smoter doseže s kolikor mogoče preprostimi sredstvi; gospod strokovni učitelj Peters je delo odseka zelo olajšal s tem, da je izdelal podroben načrt takega knjigovodstva. To knjigovodstvo bi naj vodil poseben vodja, razen tega pa še gospoda glavni tajnik Juvan, tajnik Holz, za pisarniško delo pa bi se naj nastavila posebna pomožna moč. Nadalje govori o načinu poslovanja tega knjigovodstva, ki bi zajamčeval, da bi se ga kmetovavci lahko udeleževali s popolnim zaupanjem, in predloži naslednje predloge:

1. Ustanovitev knjigovodstvenega oddelka pri c. k. štajerski kmetijski družbi se načeloma sprejme.

2. C. k. kmetijska družba se bo obrnila z obširno motivirano vlogo na c. k. poljedelsko ministrstvo za enkratno podporo v znesku 1000 K za ustvaritev in letno podporo 2000 K za nemoteno nadaljevanje poslov tega knjigovodstva.

3. Knjigovodstvo naj svoje delovanje začne takoj, kakor hitro bo ministrstvo dalo podporo.

4. Visoki deželni odbor je naprošen, naj povzroči, da lahko sprejme strokovni učitelj na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu vodstvo tega knjigovodstva in da sme privzeti in nositi naslov „vodja oddelka za štajersko kmetijsko knjigovodstvo pri c. k. kmetijski družbi“.

5. Pomožna moč se lahko sprejme, kakor hitro se bo pokazala za to potreba.

Predlogi so bili sprejeti.

5. Prošnje raznih nastavljenecv družbe, naj se jim zvišajo njihove plače. Poročavec član O. O. Klammer poroča, ker je zapisnikar odsoten, o tem predmetu in predloži sledeče pismene predloge:

1. Prošnji gospoda oficijala Skoritscha, naj se imenuje za nadoficijala, se tokrat ne more ugoditi, vendar pa se mu njegova aktivitetna doklada od 1. januarja 1912 zviša od 480 K na 768 K, torej za 288 K, tako da dobiva enako plačo kakor državni oficijali.

2. Knjigovodstvenemu asistentu Harbu se njegova plača s 1. januarjem 1912 zviša na 60 K mesečno.

3. Prošnji kanclistinje gospodične Jaklinove se tokrat ne more ugoditi, vendar pa se ji bo s 1. januarjem 1913 plača zvišala na 135 K mesečno.

6. Podružnica v Frohnleitnu prosi posredovanja pri deželnem odboru glede zgradbe ceste med Frohnleitnom in Passailom.

Poročavec član O. O. Klusemann podrobno opiše slabe prometne zveze v tem okraju in predloži, naj se prošnja podružnice s toplim priporočilom predloži deželnemu odboru.

Predlog je bil sprejet.

7. Sklepanje o prošnjah za subvencionirano travino in deteljno seme.

Poročavec član O. O. Hotter konstatira z velikim veseljem, da so odredbe za povzdigo pridelovanja krme v kmetijskih krogih vedno bolj priljubljene, kar izhaja iz vedno večjega števila prošenj. Nato pokaže v številkah, kako se te prošnje porazdele po posameznih delih dežele, poda predled različnih načinov teh nasevov in predloži sledeči predlog:

„Odredbe za pospeševanje pridelovanja krme z dajanjem subvencioniranega semena za polovično kupno ceno se naj zaradi velike udeležbe kmetijskih krogov v letu 1912 v večjem obsegu nadaljujejo. Ker normalni kredit v znesku 5000 K ob tolikih prošnjah ni zadosten, se naj potrebni zneski vzamejo iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje in sicer iz kredita v letu 1912 iz postavke „pašništvo in planšarstvo“ 10.000 K, 8361 K 35 v pa iz ostankov izrednega kredita v letih 1910 in 1911.“

Nadalje predloži predlog, naj se Zveza gospodarskih zadrug naprosi, naj da prihodnje leto za pregled in sestavo došli prošenj strokovno izvežbanega uradnika.

Predlog se sprejme; predsednik izreče referentu zahvalo, da je pregledal tako veliko gradivo in o njem tako pregledno poročal.

8. Mnenje namestniki glede podelitve koncesije za privatno kupčijsko posredovanje Jožefu Reichu v Gradcu.

Ker je v Gradcu že 14 uradno koncesioniranih podjetij za promet z realitetami in hipotekami, ni novo potrebno in zato predloži poročavec predlog, naj se namestniki sporoči, naj navedeno prošnjo zavrne.

Predlog je bil sprejet.

Nato prečita in naznani glavni tajnik razne dopise in obvestila, tako dopis namestnijske, da ni proti izjemnemu spomladnemu ogledovanju živine v Gröbmingu nobenih pomislov; odlok namestnijske glede dajanja premij za vzrejo telet, o čemer se bo treba posvetovati v konferenci, ki se bo vršila zaradi razdelitve izrednega kredita v letu 1912; odlok namestnijske, da je podelila deželnemu odboru 42.388 K za postavljene hleve in gnojišča; odlok deželne komisije za agrarne operacije, da je dobila bikorejska zadruga v Unter-Feistritz 17.000 K podpore, da pokrije deloma izdatke pri nakupu bikov za Hirschbergalpo; odlok ministrstva, da je dobila učitelja Lina Oberski podpore 200 K kot delno povračilo za izobrazbo v kmetijskem gospodinjstvu. Ti odloki se vzamejo na znanje. Nasvet gospoda deželnega vinorejskega nadzornika Jelovška, naj se udeleži družba predavanja profesorja Potta na Dunaju o bodočnosti reje ovac v Avstriji, se sprejme in gospod Jelovšek s tem poslom poveri. Za razdelitev malega kmetijskega orodja se bo v proračun za leto 1912 postavilo 400 K. Nato se reši še par prošenj podružnic, ki prosijo podpore, oziroma daril za žrebanja.

Ker proti zapisniku zadnje seje ni nobenega ugovora, ga predsednik proglasi za odobrenega, določi prihodnjo sejo na 12. marca in zaključuje sejo z zahvalo vsem, ki so se je udeležili.

Zborovanja podružnic.

— **Zadrecka dolina.** Vabilo na občni zbor zadrecke podružnice c. k. kmetijske družbe, ki se vrši v nedeljo, dne 24. marca 1912 ob 1. uri popoldne v gostilni gospe Marije Mikuš v Gornjem gradu. Spored: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev tajnika. 5. Poučno predavanje kmetijskega potovalnega učitelja gospoda Franca Goričana. 6. Pobiranje udnine. 7. Slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi podružnični odbor.

— **Kmetijska podružnica v Vučji vasi** priredi v nedeljo dne 24. marca ob 2. uri popoldne v šoli zborovanje po sledečem sporedu: 1. Predavanje strokovnega učitelja gospoda Zidanška o poljedelstvu in živinoreji. 2. Srečolov na razno

praktično kmetijsko orodje, kakor: žagice, škarje, nože, motike i. t. d., v kateri namen je podružnica prejela od osrednjega odbora 25 K podpore. 3. Razni nasveti in predlogi. Zborovanje obeta biti ne samo koristno, ampak tudi zanimivo in zabavno. Ne sme torej biti uda, ki bi ostal tega popoldne doma! Seveda so poleg udov tudi neudje dobrodošli, da spoznajo pomen kmetijske organizacije.

— **Smihel nad Mozirjem.** Tukajšnja kmetijska podružnica priredi dne 25. marca po sv. maši na Belih Vodah poučno zborovanje. Predaval bo kmetijski potovalni učitelj gospod Franc Goričan. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Iz podružnic.

— **Pilštanj.** Kozjanska kmetijska podružnica je imela dne 18. februarja t. l. v gostilni gospoda Fr. Gučeka v Kozjem svoj občni zbor, ki je bil prav dobro obiskan. Zborovavcev je bilo mnogo nad 100. Podružnični načelnik gospod dr. Franc Jankovič pozdravi navzoče s prav prisrčnimi besedami, posebno pa pozdravi živinorejskega nadzornika gospoda Jelovška. Iz poročila o delovanju v minulem letu je povzeti sledeče: Podružnica je štela v minulem letu 141 udov. Razveseljivo dejstvo je, da se je število udov jako povečalo. Ker jih je bilo leta 1910 le 57, znaša prirastek 84. Na posamezne župnije, oziroma občine se porazdele udje takole: Buče 5, Kozje 14, Koprivnica 15, Pilštanj 29, Podsreda 18, Prevorje 18, Polje 3, Olimje 18, Št. Peter 1, Virštanj 6 in Zagorje 14. Nobenega uda ni imela podružnica v Dobjem, v Št. Vidu in Podčetrtku. Toda upati je, da bodo v prihodnje zastopani tudi ti kraji. Poučnih zborovanj se je priredilo 9, in sicer v Kozjem 2, po eno pa v Lesičnem, Zagorju, Olimju, Podsredi, Koprivnici, Pečicah in na Virštanju. Pri vseh razen pri občnem zboru je predaval o raznih panogah kmetijstva kmetijski potovalni učitelj gospod Goričan. Pri občnem zboru je imel predavanje družbin tajnik gospod Holz, ki je razpravljal o potrebi kmetijske združitve. Zborovanja so bila razmeroma dobro obiskana; najvišje število zborovavcev je bilo 130, najnižje pa 30. Iz teh podatkov je razvidno, da so se tukajšnji kmetje začeli zanimati za podružnico in nje prireditve in s tem tudi za napredek v gospodarstvu. Dopisov je došlo nad 100, odposlalo se jih je pa centralnem odboru in drugam 115. Te številke pač kažejo jasno dovolj, da se je s številom članov pomnožilo v veliki meri tudi delo. Pripomniti pa je, da opravlja odbor vse posle brezplačno, torej brez kake nagrade. Odbor je imel med letom 4 seje, pri katerih se je razpravljalo in sklepalo o raznih tekočih zadevah. Med ostalim so se imenovali za posamezne župnije zaupniki, ki bi naj nabirali vsak v svojem okolišju ude, pobirali udnino ter shranjevali podružnično orodje. Pripomniti je, da so zaupniki z vnemo opravljali svoj posel. Nadalje se je sklenilo naprositi slavni centralni odbor za brezplačno naklonitev drevesnih in trsnih škropilnic, požiralnikovih cevi in travniške brane. Vseji dne 25. aprila 1911 se je centralni odbor posvetoval o naši prošnji ter nam brezplačno naklonil 3 trsne in 2 drevesni škropilnici, 4 požiralnikove cevi in 40 K subvencije za nakup ene travniške brane. Vse to je podružnica že prejela. Slavnemu centralnemu odboru se je izrekla zahvala. Podružnični inventar obsega sedaj 2 travniški brani, 5 trsnih in 4 drevesne škropilnice in 4 požiralnikove cevi. Potom podružnice so naročili posamezni udje mnogo sadnih drevesc, semen, nekaj drevesnih mrežic, galice i. t. d. Eden ud dobi subvencioniranega bika. V svrhu razširjanja dobre kurje pasme je dobilo 5 udov proti reverzu po 1 kurjo družino sulmtalske pasme. Trem udom se je dovolilo po 45 kg krompirja za poskusno sajenje. Nadalje je podružnica izposlovala pri družbi „Verein der Thomasphosphat-Fabriken“ v Berlinu 22 udom brezplačno umetnih gnojil za poskusno gnojenje njiv in travnikov. Da pa ima podružnica toliko udov in da se je tako povzdignila, je glavna zasluga slavnega kozjanskega okrajnega zastopa, ki je naročil za vsakega podružničnega uda po 5 plemenskih sadnih drevesc. Ko se mu izreka za ta blagodušni čin najtoplejša zahvala, se izrazi ob enem uljudna prošnja, naj blagovoli obraniti naklonjenost napram podružnici tudi v bodoče. Naj bo uverjen, da je denar, ki ga izda v to svrhu, dobro naložena glavniča, ki bo čez nekaj let donasala bogate obresti. Čim več sadnih dreves se bo v okraju nasadilo, tem več bo vreden in tem večja bo sčasoma njegova davčna moč. Omeniti pa je treba, da si je za povzdigo sadjarstva pridobil izrednih zaslug tudi

kmetijski potovalni učitelj gospod Goričan, ki je v vseh svojih predavanjih prigovarjal zborovavcem, naj se poprimejo z vso vnemo te dosle tu tako zamenarjene in vendar tako važne in prekoristne panoge kmetijstva. Navadno ni govoril gluhim ušesom, zakaj skoro povsod so naročili posamezniki večje število sadnih drevesc. Tako se lahko smelo trdi, da se je v kozjanskem okraju posadilo v minulem letu mnogo nad 1000 drevesc. Iz navedenih podatkov je razvidno, da se je odbor trudil doseči, kolikor je bilo v njegovih močeh. Ako pa hočemo doseči v prihodnje še lepših uspehov, je potrebno, da se vsi kmetje prav čvrsto oklenejo svoje podružnice. Z ozirom na ugodnosti, ki jih nudi podružnica svojim udom, bi moralo biti število istih še mnogo večje, kakor je sedaj in naša podružnica bi lahko bila izmed najmočnejših v deželi. Omeni naj se samo, da je slavni kozjanski okrajni zastop na predlog podružničnega načelnika gospoda dra. Jankoviča sklenil, da dobi tudi letos vsak ud zopet po 5 lepih sadnih drevesc, ki so že sama vredna nad 3 K. Ni znano, ali je še kje na Štajerskem kaka podružnica, katere članom bi se nudila taka ugodnost. Zato ravnajo oni, ki ne pristopijo, naravnost nespametno. Blagajna izkazuje K 462.— prejemkov in K 418.92 izdatkov, torej K 43.08 prebitka. Nato povzame besedo živinorejski nadzornik gospod Jelovšek, ki razpravlja o živinoreji, posebno o tem, kako ravnati, da se izredé dobri plemenjaki in dobre plemenice. Končno priporoča ustanovitev bikorejskih zadrug. Gospod načelnik se mu zahvali za temeljita in poučna izvajanja ter izjavlja, da se bo skušal udejestviti nasvet glede ustanovitve bikorejske zadruge. Za odposlanca na občni zbor c. k. kmetijske družbe se izvolijo gospodje: dr. Franc Jankovič, Štefan Pivec, Anton Maček in Jožef Golec, za namestnika pa gospoda Jakob Rauter in Miloš Grmovšek. Po sprejemu nekaterih novih udov in ko se je pobrala udnina, zaključil gospod načelnik izvrstno uspešno zborovanje.

M. Grmovšek.

— **Ljubno.** Kakor je bilo objavljeno, se je vršil dne 11. februarja 1912 v novem šolskem sosesku II. občni zbor te kmetijske podružnice. Po pozdravu načelnika in otvoritvi občnega zbora poda tajnik sledeče letno poročilo: Omeni, da hoče poročati kar mogoče na kratko, ker je za to le malo časa. Najprvo pove, da je leta 1911 podružnično vodstvo za svoje člane naročilo 90 q raznih umetnih gnojil ter skoro do 1 q raznih travnih in drugih semen ter izposlovalo tudi subvencijsko travno seme za obnavljanje travnikov štirim posestnikom; nabavila se je tudi travniška brana za porabo podružničnim članom ter se je sploh kar po skromnih močeh mogoče članom pri raznih naročilih pomagalo in v večih slučajih tudi ustreglo. Prvo leto je k podružnici pristopilo 118 članov; gotovo častno število za tukajšnje kmetovavce, če se pomisli, da obsega podružnično okrožje le politično občino Ljubno; prepričan pa je lahko vsakdo — ki razmere pozna — da bi število članov bilo, ako bi se tukajšnji kmetijski posestniki zavedali svoje stanovske dolžnosti in znali računati z danimi razmerami, gotovo še večje; in ravno tu bi bilo pripomniti, da je lansko leto podružnici pristopilo mnogo članov zalibog iz popolnoma napačnega namena. S pristopom so iskali takojšnje in še velike osebne koristi, med tem ko so zgrešili glavni namen pristopa in družbe sploh, da skupno vsi varujejo in pospešujejo svoje stanovske koristi, ker le skupno združenemu kmetškemu stanu je mogoče doseči njegove pravice, ne pa takorekoč čakati na to, da bodo drugi večinoma v velikanskih organizacijah združeni stanovi kmetu njegove pravice, ali kakšne dobrote mogoče celo vsiljevali, ako se sam združen kakor drugi stanovi ne bode zanje potegnil in si jih priboril. Znano je vendar, da posamezniku v tem oziru dandanes skoroda ni mogoče ničesar doseči, ker le v združenju je moč; in stanovi, kateri so danes dobro organizirani, združeni, govorijo takorekoč vsepovsod prvo besedo, dočim ima kmetški stan, bi rekel podlaga, steber cele človeške družbe, ker je nezdržen, neorganiziran, le to pravico, da sme sklepe in ukaze drugih izvrševati ter nositi neznošna davčna bremena. Zato povdarjam, prišel bo kmetški stan do svojih pravic, moči in veljave le takrat, kadar bode tudi on združen v svojih kmetških organizacijah postal močan, in kot tak bode tudi on lahko v svojo obrambo in korist povsod govoril glasno in odločilno besedo. To je torej kratko povedano, kakor sem že spredaj omenil, namen pristopa podružnici, in družbe sploh, in jaz sklepam to poročilo z željo in opominom, zavedni kmetovavci občine Ljubno glejte, da boste znali to obračati v svojo lastno korist

in v tej občini naj bi ne bilo kmetovavca, kateri bi podružnici, tej svoji stanovski organizaciji ne pristopil. (Splošno, glasno odobravanje in pritrjevanje.) Za tem je še veleocenjeni gospod deželni živinorejski nadzornik Jelovšek v poljudnem sestavku zelo zanimivo predaval o namenu združenja kmetovavcev ter podal razne velekorišne nasvete. Omenja se še, da se je soglasno sklenilo ravnateljstvo c. k. kmetijske družbe naprositi, da dopisuje vedno le v slovenskem jeziku, ker pri vodstvu nemščine ni nikdo zmožen, kakor je tudi člani ne razumejo. Zborovanje se je prav dobro obneslo in želeli bi bilo kmalu nove prireditve takšnih poučnih sestankov.

J. Kopušar, načelnik.

— **Sv. Peter nad Medvedovem selu.** Občni zbor naše podružnice Mestinje-Sv. Peter na Medvedovem selu se je vršil v nedeljo dne 11. februarja v Smehovi gostilni ob dokaj obilni udeležbi udov, ki so prihiteli iz Zibike in Sv. Eme, od Sv. Petra, Sladke gore in iz Stranja. Po pozdravu načelnika poroča podružnični tajnik Gomilšek o delovanju leta 1911. Podružnica je štela lansko leto 164 članov. Udnino je žal vplačal le 101 ud. Priredila je 17 poučnih shodov, na katerih so govorili: Holz (1), Jelovšek (4), Zidanšek (3), Jurančič (2), Peršuh (2), Pirstinger (4) in podružnični tajnik (6). Odborovih sej je bilo 5. Poglavitna zasluga podružnice v pretečenem letu je bila, da je ude vnela za izboljšanje sadjarstva. Krasna drevesca po 50 vin. komad smo dobili iz drevesnice gospoda Andreja Drogenika v Kačjemdolu, precej smo si jih naročili še od drevesničarja Vekoslava Štelcerja v Št. Ilju v Slov. gor. Po trudu naše podružnice se je posadilo lani v okolišju podružnice, največ pri Sv. Petru, nad 800 dreves. Pri mnogih posestnikih si našel pač starega sadnega drevja, ki je že umiralo, mladih dreves pa nobenih. Veliko za sadjarstvo primernih zemljišč je bilo praznih. Precej teh praznih je sedaj že zasajenih z drevesci, s katerimi imajo ljudje veliko veselje. Trije udje so dobili podpore v travniških semenih v vrednosti 78 K 40 v, 1 ud je dobil bika za polovično ceno. Podpora je dobila podružnica za 1911 sledečo: 7 vinogradniških škropilnic, 3 trokarje, 6 požiralnih cevi in 80 K za nakup dveh travniških bran. Svojim udom je podružnica oskrbela 100 q Tomaževe žlindre in nekaj kaljeve soli ter travniških semen za 417 K. Iz tega poročila je razvidno, da je podružnica resno delovala za kmetijski napredek v svojem okolišju. To priznavajo tudi vsi zavedni kmetovavci, ki se je bodo tudi v bodoče zvesto oklepali. Ovirali so podružnico pri delu tisti udje, ki lista ne čitajo, ne pridejo na zanimive poučne shode pa hočejo od podružnice imeti že kar prvo leto borne 3 K udnine povrnjene v dobrotah — bogve kolikokrat. Prva dobrota je že ta, da smo se tesno sklenili in se organizirali, da se bomo skupno potegovali v podružnici za blagor in napredek našega gospodarstva in kmečkega stanu sploh. Čim bolj se bomo zanimali za razne panoge kmetijstva, tem več nam bode koristila podružnica, ki nas z listom in s shodi vedno opozarja k boljšemu gospodarstvu. Po tajnikovem in blagajnikovem poročilu je kaj zanimivo razlagal tajnik Holz vsestranski pomen kmetijskega knjigovodstva, ki se ga mora poprijeti vsak razumen kmetovavec. Sklenilo se je, da se v prav kratkem času priredi tridnevno knjigovodski tečaj v župnišču pri Sv. Petru. Član Andrej Drogenik nam je pojasnil, kako škodljivo je naročanje umetnih gnojil po agentih, ki jih veliko dražje in kaj različno zaračunavajo pa oskrbē dostikrat manj vredno blago. Sedaj, ko imamo podružnico, je edino pametno, da naročamo kmetijske potrebščine po njej, ki nam bo oskrbela zanesljivo blago. Za letošnji občni zbor družbe sta bila sprejeta sledeča predloga: 1. Potreba gospodinjske izobrazbe je vedno večja. Vse napredne dežele jo krepko pospešujejo. Zaostati ne sme v tem oziru Štajerska. Zato naj kmetijska družba poskrbi, da dobimo nekaj potovalnih učiteljic za gospodinjstvo, ki bodo lahko vodile potovalne gospodinjske tečaje in bodo tudi sicer na razpolago podružnicam in društvom za gospodinjska predavanja. 2. Izboljšanje naših govejih in svinjskih hlevov napreduje jako počasi. Celi okraji so, ki še nimajo niti enega vzornega hleva. Razvoju živinoreje bi se veliko koristilo, ako bi se hlevi v dobrem stanu popravili in preuredili, kolikor je mogoče v danih razmerah. V ta namen naj bi se odločile tudi subvencije. Da pa se bo moglo kaj več storiti v tem oziru, se mora število potovalnih učiteljev za živinorejo na vsak način povišati. Podružnico bosta na občnem zboru zastopala župnika Fr. Gomilšek in Martin Krajnc. Ko so še udje oglasili potrebna

naročila in vplačali udnino, je načelnik Št. Inkret zaključil zelo poučni občni zbor. Dosedaj je za leto 1912 vplačalo 75 udov udnino, ostali se pozivajo, da v kratkem storé svojo dolžnost.

* * *

Naša podružnica je priredila v dnevih 5., 6. in 7. marca v tukajšnjem župnišču tridnevni knjigovodski tečaj. Udeležencev je bilo 13 in sicer 5 posestnikov, 4 mladeniči in 4 mladenke. Med udeleženci sta bila tudi načelnik in tajnik Holz. Iz njegovih zanimivih pojasnil smo razvideli, kako pomembno in potrebno je kmetijsko knjigovodstvo. Na prvi pogled se dozdeva knjigovodstvo težavna reč. Ko smo pa po tridnevem učenju dobili vanje potrebni vpogled, smo spoznali, da ne povzroča posebnih težav. V začetku leta se sestavi „Inventar“, to je zapisnik posameznih delov posestva in vseh roči, ki so potrebne za obdelovanje posestva z vrednostjo. Tako se najde aktivno premoženje. Vpisani so tudi vsi različni dolgovi, ki tvorijo pasivno premoženje. Posamezni oddelki inventarja so zelo zanimivi. V „blagajniško knjigo“ se zapisujejo tekoči dohodki in stroški mesec za mesecem, h koncu leta se napravi letni pregled ter se izračuna čisti donesek gospodarstva ter dotičnega posestnika. V „knjigi pridelkov“ nas je posebno zanimal pregled živeža, porabljenega v teku letu in vrednost porabljenega živeža. Kdor mora plačevati osebni dohodninski davek, mu knjigovodstvo delo popolnoma olajša. Če bi bil previsoko obdačen, bo njegova pritožba na podlagi knjigovodstva imela gotovo uspeh. Pa tudi za vsakega manjšega posestnika se zelo izplača knjigovodstvo, kajti še le po njem dobi pravi pregled dohodkov in stroškov ter uvidi, kje lahko zmanjšamo stroške, da bo napredovalo naše gospodarstvo v našo srečo in blaginjo. Udeleženci pa smo se vodili tečaja iskreno zahvalili za ves trud, želeli je, da bi še mnoge naše podružnice priredile tak knjigovodski tečaj. Čas je najbolj primeren v zimi, zlasti meseca decembra, da udeleženci lahko začnejo s 1. januarjem pravilno knjigovodstvo. Naša podružnica je popolnoma zadovoljna s tečajem. Meseca decembra sta se 2 udeležila knjigovodskega tečaja v Št. Juriju ob juž. žel., tako da v okolihu podružnice pozna sedaj skrivnosti kmetijskega knjigovodstva že 15 oseb. Lani je podružnica poslala v šentjursko kmetijsko šolo 1 mladeniča, letos pa 2. Ravnokar se udeležuje 1 mladenič tečaja za drevesne paznike v Mariboru iz okolihu naše podružnice, prvi iz šmarskega okraja. Tako počasi, pa vstrajno deluje naša kmetijska podružnica za napredok kmetijstva.

— **Sv. Marjeta niže Ptuja.** Moji članki, koje sem obelodanil lani o topinamburu ali turški repici po raznih časnikih (tudi v „Gospodarskem Glasniku“), niso bili brez uspeha. Veliko kmetov se je takoj poprijelo pridelovanja te prav važne živinske piče in letos že dobivam zahvale iz raznih krajev. Gospod Janez Herga, posestnik v Bratonečicah, mi n. pr. piše:

Spoštovani gospod nadučitelj!

Za Vaš resničen pouk, katerega ste objavili o topinamburu ali turški repici v časnikih, se Vam prav iskreno zahvaljujem. Topinambur se mi je obnesel še obilneje, kakor ste Vi poročali. Imam ga iz malenkosti, katero sem lani pri Vas dobil, prav veliko, akoravno sem ga posadil na preloži in neobdelani zemlji. Nisem imel ž njim drugega dela, kakor da sem ga posadil in zdaj ga skoro ne bodem mogel izkopati, tako je obrodil.

Iskreno se Vam torej zahvaljujem. Topinambur pa vsakemu, ki je prijatelj živine, prav toplo priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

Janez Herga, kmet v Bratonečicah, pošta Sv. Lenart pri Veliki Nedelji.

To je gotovo najboljšo priporočilo te čudne krmilne rastlinice. Kmetje, pridelujte jo pridno, dobiček ne izostane. Seme lahko dobite menda tudi pri zgoraj imenovanem posestniku.

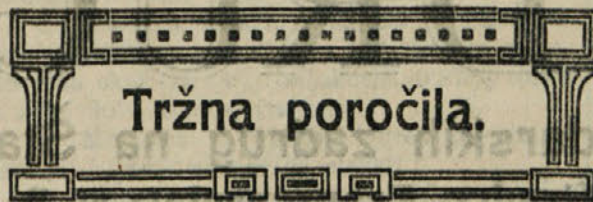
J. Žunkovič, nadučitelj in posestnik.

Vposlano.

— Opozarjamo na današnji inserat tvrdke „Merkur“, Peter Majdič v Celju. Ta vsega zaupanja vredna domača tvrdka nudi kmetovavcem pri nakupu umetnih gnojil posebne ugodnosti. Prodaja le pristna umetna gnojila, in posebno žlindro zvezdne znamke, ki zanesljivo najugodnejše učinkujejo na razvoj rastlin in donšajo gospodarjem mnogo haska.

Tomaževa žlindra je danes najcenejše fosforjevo gnojilo. O priliki spomladnega gnojenja opozarjamo kmete na to, naj blagovolijo rabiti kot najcenejšo in najbolj uspešno fosforjevo gnojilo Tomaževa žlindra (znamka „deteljica“). Pri gnojenju s Tomaževa žlindra se nam ni treba bati, da bi se kaj gnojila splavilo pregloboko, učinek se kaže celo še po 2 in 3 letih, kar je pri gnojenju travnikov

in paš, detelišč, sadovnjakov in vinogradov mnogo vredno. S Tomaževa žlindra se še tudi lahko gnoji v mesecih februarju in marcu na zeleno.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje...	50	12	50	10	—	10	50	11	50	11	—	13	—
Ormož...	50	11	—	11	—	10	—	11	—	10	50	11	50
Gradec...	50	12	50	11	—	10	50	10	92	9	25	9	50
Ljubno...	50	12	40	10	80	10	30	11	40	11	20	—	—
Maribor...	50	11	—	9	75	10	—	10	50	10	50	10	50
Ptuj...	50	11	50	10	50	11	—	11	30	11	—	11	—
Inomost...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec...	50	—	—	10	63	—	—	10	72	11	33	—	—
Ljubljana...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd...	50	12	75	11	80	11	—	11	95	11	—	—	—
Dunaj...	50	12	10	10	52	10	58	10	40	9	60	—	—
Linc...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Rizena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje...	50	11	—	18	—	3	—	2	50	3	—	3	5
Ormož...	50	14	—	18	—	5	—	4	—	3	—	2	80
Gradec...	50	11	25	—	—	3	05	2	95	2	50	—	—
Ljubno...	50	—	—	22	—	4	—	3	50	3	50	3	—
Maribor...	50	11	50	16	—	2	75	—	—	1	75	1	50
Ptuj...	50	11	50	17	—	3	60	3	10	3	—	2	50
Celovec...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem skrmno in slamo od 26. februarja do 3. marca 1912. Pripeljalo se je 86 vozov s 1247 metriskimi stoti sena in 44 vozov s 617 metriskimi stoti slame; sejem je bil boljše obiskan ko pretečni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.— do K 6.80, sladko od K 5.20 do K 7.—; ržena slama od K 4.60 do K 5.40; pšenična slama od K 4.50 do K 5.20, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 8. marca 1912. Prignalo se je 222 volov, 132 bikov, 186 krav, 4 žive teleta in 229 konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 5 bikov, — krav, — telet; na Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav; Gornje Štajersko: 60 volov, 11 bikov, 34 krav, — telet; Trst: — vola, — bikov, 81 krav, — telet; Predarlberško: 16 volov, 6 bikov, 7 krav, — telet; Celovec: — volov, — bikov, — krav, — telet; Primorsko: volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od 96.— do K K 104.— (izjemoma K 110.—), poltolsti od K 84.— do K 94.—, suhi od K 74.— do K 82.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave: tolste od K 72.— do K 82.—, poltolste od K 54.— do K 70.—, suhe od K 48.— do K 52.—; biki od K 72.— do K 90.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; črez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina od K 76.— do K 92.—

Sejem klavne živine dne 8. marca 1912. Zaklana živina: 673 telet, 2581 svinj, 4 komadi drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.26 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) do K 1.42 do K 1.48; mlade svinje od K 1.42 do K 1.48; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.36 do K 1.42; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.44 do K 1.50; ogrske pitanske svinje IIa od

K 1.36 do K 1.48; mesne svinje od K 1.28 do K 1.42; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.28 do K 1.32; bosnjaške pitanske svinje, suhe od —.— do K —.—; ovce od K —.— do K —.—; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Cena je stalna.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 26. marca v Dobovi*, okr. Brežice; v Teharjih**, okr. Celje; v Lipnici*; v Rušah**, okr. Maribor; v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Arnotčah**, okr. Šoštanj; v Marnbergu**, pri Sv. Duhu pri Ločah**, okr. Konjice.

Dne 27. marca na Ptuju (sejem s ščetinarji); v mestu Mariboru*; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 28. marca na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Artičah**, okr. Brežice; v mestu Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 29. marca v Ivnicah**, v Slovenski Bistrici**, v Ormožu**, v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Braslovčah**, okr. Vransko; v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; v mestu Gradcu (sejem z zaklano malo živino).

Dne 30. marca v Brežicah (svinjski sejem); v Slovenjem Gradcu*.

Dne 1. aprila v Sevnici**, v mestu Celju*.

Dne 2. aprila v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Radgoni*.

Dne 3. aprila pri Sv. Pavlu pri Preboldu, okr. Celje; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; na Ptuju (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 4. aprila na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Rajhenbergu**, okr. Sevnica; v Konjicah**, v Laškem**, v mestu Gradcu (sejem s konji, govedom in ščetinarji).

Dne 5. aprila v mestu Gradcu (sejem z klavno živino).

Dne 6. aprila v Brežicah (svinjski sejem)

Gospode naročevalce

aljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

Pozor pred malovrednim blagom!
Thomasova moka I.

je najboljšo in najcenejše fosforjato gnojilo, ki se lahko rabi vsak čas in pri vseh rastlinah. — Za čistost in za nakazano vsebino fosforjeve kisline, raztopne do zadnjega v citronski kislini, kakor za fino zmleto moko, zaznamovano s

štiriparesno deteljico

garantira (jamči) znana in že z nad 30 letnimi, vedno slajno uspelimi skušnjami glede Thomasove moke 65—24

kupčijska pisarna za fosfatovo moko čeških Thomasovih tovarn Dunaj I., Bauernmarkt 13.

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

ZADRUGA.

Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
 Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu.

Iz deželne vzorne kleti Zveze se prodajajo samo in edino le štajerska vina, katerih pristnost in izvornost se izrečno jamčijo. Vsa vina, ki so v kleti, so prišla od štajerskih producentov in se pred nakupom preiščejo in precenijo od posebne komisije, oziroma, če se zdi potrebno, se preiščejo tudi kemično:

Zveza ponuja sedaj iz deželne vzorne kleti vina po sledečih cenah in pogojih.

Vina v sodih od 56 litrov naprej, in sicer:

Letnik in vrsta	Cena za liter	Letnik in vrsta	Cena za liter
Bela vina iz leta 1911.		iz leta 1908.	
Haloško	62	Jeruzalemska moslavina 1907	88
Slovenjgoriško	62	Stadtberški rulanec 1907	90
Završko	68	Kaisersberški beli burgundec 1907	106
od maja) Kumersko	68	Stara vina.	
naprej) Loibenberg	68	Jeruzalemska moslavina 1907	88
Turškoversko	70	Stadtberški rulanec 1907	90
Ljutomerska moslavina	76	Kaisersberški beli burgundec 1907	106
iz leta 1910.		Rdeča vina.	
Kaisersberger	64	Bizeljsko 1911	64
Ljutomerska laška grahovina	66	Konjiška Vinarija 1908	84
Kumerska moslavina	70	Sausaler Schilcher 1911	64
iz leta 1909.			
Stermška laška grahovina	70		
Eisentürer muškator silvanec	90		

Vina v steklenicah po $\frac{7}{10}$ in $\frac{3}{8}$ litra, neobdačena.

Letnik	Vrsta	$\frac{7}{10}$ litra	
		v	v
Bela vina.			
1908	Črešnjevka bela grahovina	100	60
1908	Ritoznojško	100	60
1907	Pekrska renska grahovina	110	65
1907	Bebrovniški beli burgundec	110	65
1908	Eckberški traminac	130	75
1907	Stadtberški rulanec	130	75
1908	Poppenberški traminac	140	80
1907	Kaisersberški beli burgundec	140	80
1907	Jeruzalemski traminac	140	80
1907	Eichberška renska grahovina	200	110
Rdeča vina.			
1907	Sulztalec portugizec	100	60
1908	Konjiška Vinarija	110	65
1907	Eichberger Cabernet	140	80
1907	" plavi frank	140	80

Cene so nastavljene pri sodih in steklenicah za netto kassa, plačljivo v Gradcu. Če se potrebuje kredit, so potrebne reference.

V posodi se manj ko 56 l ne pošilja; vse pošiljke gredo na stroške in nevarnost prejemnika.

Vsaka pošiljka se mora pred prevzetjem vestno pregledati, ker je uprava železnice odgovorna za eventualno škodo, ki se zgodi med prevažanjem. Na reklamacije se oziramo 14 dni po prejemu blaga.

Vina v posodi morajo, ko pridejo, ležati vsaj 3 dni v kleti; steklenice morajo ležati na nrzlem prostoru.

Če se vzame več vina, ponudimo posebne oferte.

2.

Bakrena galica.

Zveza oddaja, dokler je kaj zaloge, 1a bakreno galico v vrečah po 50 in 100 kg, po sledečih cenah, ki veljajo od 15. marca naprej;

od skladišča v Celju 61 K 50 v)

" " " Mariboru 61 K 75 v) za 100 kg

" " " Gradcu 62 K — v)

Cena je nastavljena z vrečo vred, brutto za netto.

3.

Žveplo.

Ventilato Trezza, najfinejša kakovost v bombaževih vrečah, po 25 kg, od našega skladišča v Mariboru ob Dravi, 100 kg za 21 K 50 v.

4.

Rafija.

Najboljša Majunga, od kolodvora v Gradcu, 100 kg za 80 K, cena nastavljena od kolodvora v Gradcu, brutto za netto z vrečo vred, brez škonta, plačljivo v Gradcu.

Cene za melasina močna krmila.

Ker so naše pogodbe, sklenjene za nizke cene, pri kraju, smo prisiljeni svoje cene nekoliko zvišati (od naših skladišč).

Zato ponujamo, dokler je kaj zaloge:

Melaso iz palmovega jedrca in otrobov
 št. IV K 16:60
 Melaso iz palmovega jedrca št. I " 17:60
 " " " " in kokosa
 št. II " 17:80
 Melaso z drožmi št. VI " 18:90
 Cene se razumejo od naših skladišč v Ljubnem, Gradcu in Račah, v 14 dneh netto kassa brez vreče, ki jo zaračunamo s 60 v in vzamemo za isti znesek nazaj, če se nam v 4 tednih dobro ohranjena vrne v Gradec na južni kolodvor.
 Če se vzamejo polovični vagoni, damo popusta 10 v pri 100 kg. Če pa se vzamejo celi vagoni, veljajo sledeče cene:

Melasa iz palmovega jedrca in otrobov
 št. IV K 15:70
 Melasa iz palmovega jedrca št. I " 16:75
 " " " " in kokosa
 št. II " 16:95
 Melasa z drožmi št. VI " 18:—
 V tem slučaju se računa cena od tvornice v Brucku-Kiralyhidi in brez vreče. Razen tega damo, če se vzame 10.000 kg, pri 100 kg 20 v popusta.

Svojim članom svetujemo, naj nam pošljejo svoje ponudbe sedaj, ko še veljajo znižane vožne cene.

6.

Poziv na naročbo semenja.

Vse svoje člane opozarjamo, da je zadnji čas, da nam pošljejo naročila na semenja za setev, ker bi se sicer lahko zgodilo, da je semenje že razprodano in bi se naročilo moralo vrniti.

Oves imamo samo še najboljši dupavski posevek, 100 litrov tehta približno 58 kg; pesinega semena je zelo malo.

Semena pristne štajerske rdeče detelje, brez predenice (zajamčeno), čistote 98%, kaljivosti 92%, je sicer še precej v zalogi, vendar pa se vedno bolj oglašajo naročniki iz inozemstva.

Naročila se naj pošljejo na naslov "Zveze gospodarskih zadrug" v Gradcu, Franzensplatz 2/1.

II.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesenti med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki

se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponjavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesenti obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/1.

Živinski sejmi v Gradcu meseca marca in aprila 1912.

Sejmiz rogatino: 21. in 28. marca in 4., 11., 18. in 25. aprila.

Sejmi z malo klavno živino: 22. in 29. marca in 4., 12., 19. in 26. aprila.

Konjski sejem: 16. marca in 4. aprila.

Ponudbe:

Franc Schallhammer, mlinar v Tilmiču, pošta Lipnica, proda 2—3 letna vola, kakih 1000 kg težka, 100 kg za 104 K.

Jožef Fladerer v Hainfeldu, pošta Ilz, proda kravo s teletom, povrženim 3. februarja 1912, približno 550 kg težko, za 600 K.

Janez Küberl v Wundschuhu, proda zelo lepega $1\frac{3}{4}$ leta starega bernskega bika od dobre dojnice, težkega nad 400 kg, 100 kg za 95 K; tudi ga zamenja za brejo telico ali brejo mlado kravo.

Jožef Ornik, župan na Ptuju, proda 4 mesece starega montafonskega bikiča, povrženega od importirane montafonke.

Otto Haller-Haller v Kammernu, proda 2 muredolska bika: eden ima rodovniško številko 56, je star dve leti in 4 mesece, dober za skok, pleme, vlak in ježo, žemeljske barve, na vratu in repu črn, tipična muredolska pasma. Za glavo, vrat, život in hrbet zasluži najboljšo noto, ravno tako za delo in porabnost. Cena za 1 kg žive teže 2 K. Drugi bik je dorastel 9. februarja 1912 prvo leto, je izbornega pokolenja, temne barve in čiste muredolske pasme; noge, križ in glava so posebno dobro razviti. Težak je 285 kg, kila žive teže stane K 11:80.

Franc Schicher v Nestelbergu, pošta Groß-Klein, postaja Heimschuh, proda zaradi pomanjkanja prostora nad 600 kg težko kravo (Simmenthaler × Kuhländer), brez napake, dobro tudi za vprego; v maju bo povrgla tretje tele. Cena ji je 700 K.

Zadruga za vnovčevanje živine v Lebringu in okolici proda: pingavskega bika, $2\frac{1}{2}$ leta starega, lepo raščene, že vprežene, kakih 700 kg težkega in z državnim darilom premirane, za 700 K; brejo marijadvorsko telico, 350 kg težko, za 360 K. Oba se lahko ogledata pri Antonu Vollmannu v Gornjem Tilmiču. Nadalje več parov vprežnih volov razne velikosti. Vpraša se naj pri poslovodji zadruge Janezu Holzerju v Gralli pri Lipnici.

Matija Poklic v Dobrinju pri Žetalah, proda 2 napol pitana vola, težka približno 1000 kg, 100 kg za 90 K.

Jernej Pongračič v Dobrinju pri Žetalah proda dva pitana vola, težka približno 1000 kg za 840 K.

Simon Potočnik v Čermožišah, pošta Žetale, proda dva napol pitana vola, težka približno 1000 kg, 100 kg za 84 K; dalje mladega napol pitane vola, težkega kakih 500 kg, za 100 kg 90 K.

Uprava kopališča Steinerhofs pri Kapfenbergu na Štajerskem, odda prasce, prašičke in prašičice križane pasme Yorkshire × žlahtna svinja; 1 kg žive teže stane 1 K 50 v.

Ignac Salfellner v Dirnsdorfu, pošta Kamern, proda plemenskega bika, murodolca, z dokazanim rodovnikom, 2 leti starega, 650 kg težkega, 100 kg za 110 K.

Zaupnik nadučitelj Sotošek v Žetalah pri Rogatcu naznanja 3 pare pitanih volov in 4 pare napol tolstih za pleme na prodajo.

Prva koroška zadruga za vnovčevanje živine v Labodski dolini, v Wolfsbergu na Koroškem, naznanja, da ima na razpolago volov za vprejo in pitanje.

Naročila:

F. Gross, graščina Brindhof, pošta Studenci pri Mariboru ob Dravi, kupi 10 montafonk.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pismeno drugače pogodili.

Prašanja in odgovori.

Nekaj o melasi.

Obenem odgovor na prašanje v št. 24, dne 16. decembra 1911, „Gospodarskega Glasnika“.

Pri izdelovanju sladkorja se sok sladkorne pese ne more popolnoma izrabiti. Gosti sok, ki preostane, ima še dosti sladkorja v sebi in se imenuje melasa.

Vsakemu konjerejcu je dobro znano, kako hitro se privadijo konji na sladkor. Zato se je tudi začelo misliti, kako bi se v melasi ostali sladkor uporabil za krmljenje. To je bilo že zato večega gospodarskega pomena, ker je bilo v bližini sladkornih tovaren veliko melase na razpolago. Prvi večji poskusi v tem oziru so se vršili v Parizu. Tamošnji konji za omnibuse so dobivali poprej na dan: 8 kg ovsa, 2,2 kg slame in 2,7 kg sena; to krmljenje je stalo 2,16 marke na dan. Sedaj dobivajo 1,3 kg ovsa, 4 kg slame in 6,6 kg drugih krmil, med katerimi pa zavzema glavno mesto melasa; vsled tega so se stroški krmjenja znižali na 0,94 marke. To pomeni pri večjem številu konj lep prihranek na leto!

Melasa se v obliki soka lahko rabi samo v bližini sladkornih tovaren. Za daljno razpošiljanje pa sok ni pripraven. Zaradi tega ga je treba pomešati s kako tvarino, katera sok popije. Za naše

razmere pridejo v poštev mešanice, katere se izdelujejo v tovarni kmetijske družbe niževavstrijske. Izdelujejo se štiri vrste takih mešanic:

1. Mešanica za konje (melasa + jedra palmovega ploda + pivovarniške tropine); ta mešanica ima okoli 14,44% beljakovin, 0,87% tolsče in okoli 30% čistega sladkorja.

2. Mešanica za vprežno goved in pitanje (melasa + jedra palmovega ploda).

3. Mešanica za molzne krave (melasa + jedra palmovega oreha + tropine kokosovega oreha); ta mešanica ima 14,75% beljakovin, 0,91 tolsče in čistega sladkorja okoli 30%.

4. Mešanica za svinje (melasa + pivovarniške drože); ta mešanica ima 22,19% beljakovin, 1,18% tolsče in 24% sladkorja.

Sodba, ki se glede praktične uporabe teh krmil — na podlagi dvemesečne poskušnje — lahko izreče, je sledeča:

Melasa se je izborna obnesla pri konjih in vprežnih volih; vprežna živina kaže živahnost. Eden konj v začetku melase ni maral, v kratkem pa se je privadil in jo sedaj jako rad je.

Za molzno živino melasa ni tako velikega pomena; krave sicer dobijo lepo okroglo obliko, za mlečnost pa kravarji bolj obrajajo oljne tropine.

Za pitanje pri govedi — tako mi je zatrjeval gospodar, ki je mojster v praktičnem pitanju — imam rajši oljne tropine. Pri svinjah pa — to mi je omenil drugi živinorejec — se mi zdi, da postanejo po tem krmilu prehitro lačne. Take so bile približno tudi lastne skušnje.

V kratkem bi se dalo povedati sledeče: Melasa je za vprežno živino jako priporočljiva, ne krmi je pa mladi in breji živini!

Cena za ta „sladkornata močna krmila“, kakor se tudi imenujejo, je v Gradcu od Zveze gospodarskih zadrug (Verband) sledeča:

	Za 100 kg
Mešanica za konje	K 15,70
„ „ krave	16,95
„ „ svinje	18,—
„ „ pitanje in vprežno živino	16,75

Ta krmila se lahko dobijo tudi od kmetijske družbe Krajnske, seveda pa so vsled daljše prevoznje od Dunaja za naše razmere iz Ljubljane nekaj dražje.

Zidašek.

Prašanje.

Imam nekaj ameriških ključev, katere namevam na suho cepiti. Nekateri mi svetujejo, da je bolje zgodaj, drugi pa pozno v spomladi jih cepiti. Torej vprašam, kateri čas je najboljši za suho cepitvo ameriških ključev, in ali je boljše tako cepljene takoj v trsnico vložiti, ali štraticirati.

J. K. R. P.

Odgovor.

Na pomlad, ko je zemlja pripravna za obdelovanje in se ni več bati, da zmrzne, lahko pričnete ameriške ključce cepiti in vlagati v trsnico. Navadno se da pri nas pričeti s tem delom v sredini marca; letos pa še preje.

Če pa nameravate cepljenke siliti ali štraticirati, tedaj cepite še le v aprilu, da ne pridejo siljene trte prezgodaj, to je še v mrzlem času, do saditve.

Ker se s pravilno izvršenim štraticiranjem dosežejo prav lepi uspehi (do 90 odstotkov, na navaden način pa kvečjemu 30) je to delo zelo priporočljivo in obstoji v tem, da se nepovezane cepljene trte vložijo v posebne zaboje v vlažno žaganje (ali tudi v šoto). Zgoraj je pokriti cepljenke z drobnim lesnim ogljem in s čistim mahom. Tako napolnjene zaboje postavite na vlažen, gorki prostor n. pr. v sobo, v hlev ali pa v posebno silnico. Črez kakih 20 dni so cepljenke zarastle in pričele poganjati male koreninice, očesa na cepičih pa prično odganjati; sedaj je čas jih posaditi v dobro zemljo. Natančneje se lahko poučite iz knjižice „Siljenje ali kaljenje cepljenih ameriških ključev“, ki jo dobite pri kranjski kmetijski družbi v Ljubljani za 30 v.

Če se do sedaj še niste pečali s trsnicarstvom, Vam svetujemo, da se obrnete do kmetijskega potovalnega učitelja Fr. Goričana v Mariboru (Tegetthoffstraße 48). On vam bo šel gotovo rad na licu mesta s primernimi navodili na roko, ne da bi imeli zategavoljo kake stroške. Z.

Opozoritev.

Današnji številki so priloženi listi splošno znane in v vsakem oziru poštene tvrdke M. Tomec v Humpolcu. Ako si želite kupiti blago za obleko, vam to tvrdko kar najbolj priporočamo za nakup. Zahtevajte na priloženem listku lep vzorec, ki vam ga tvrdka pošlje zastoj. Pričajte se, da ste po cenji kupili!

Štajerska in slavonska

slivovka

konjak, droženka in brinovec, najboljših kakovosti iz lastne žganjarne. Raznovrstni cveti, jamajka-, kuba- in domači rum. Najfinejši likerji, pridobljeni potom destilacije. Posebnost: Eckertova „Edelraute“. Največja izbira ruskih in kitajskih čajev. Vinski jesih. Jesihov cvet.

C. in k. dvorni
zalagatelj: **Albert Eckert, Gradec.**

Zaloga: Murplatz št. 6, nasproti lekarne „Pri zamorcu“.
477a-6

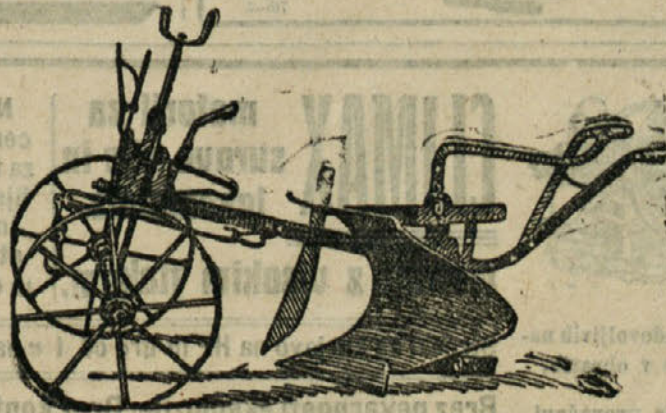
Jajca za nasad

od čistih, večkrat premiranih kokoši in rac. Zahtevajte cenik o najbolj premirani perutnini, kuncih, golobih, psvih i. t. d. Perutninarstvo „Edelweiß“, Valašské Meziříčí, Moravsko. 188-2

Oznanila

„Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Tvornica za kmetijske stroje in pluge
Jos. Kulterer
St. Veit an der Glan, Koroško

izdeluje kot specialiteto daleč znane pluge iz stisnjene jekla kakor **brabantske dvojnate in obratne pluge** s samodelnim držajem in vse vrste **preprostih in dvojnih plugov.**

Cenike zastoj.

90—W

Cenike zastoj.

Tovarna za gumijske izdelke „Elbe“
Dunaj, IX., Frankgasse 1.

Če potrebujete

trake za cepljenje trt, cevi za prefakanje vina, priprave za zafiranje peronospore

ali kake druge predmete iz gume, ne prezrite najcenejšega vira pri najtrpežnejših kakovostih.

Navedena tovarna zaloga tudi Zvezo kmetijskih zadrug.

Naročila sprejema Zveza kmetijskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2, in tudi c. k. kmetijska družba v Gradcu, Stempfergasse 3.

Nalezljiva smolika na spolovilih povzroča

mlekarstvu

veliko škodo in okuži cel hlev, če se takoj ne pokliče živiški zdravnik. Sredstvo "Bissulin", ki je brez vsakega vonja, izleči bolezen hitro in zanesljivo. Pravi "Bissulin" ima svoje ime na ovitku. Brošurice s sliko, ki preočuje bolezen, pošilja brezplačno H. Trommsdorff, tovarna za kemične izdelke, Aachen. (Sestava: 0.25% socojodolovega živega srebra in mast).

TOMASOVA ŽLINDRA

zvezdne znamke

je po mnogoletnih preizkušnjah priznana zanesljivo učinkujoče in najcenejše fosforovo-kislo umetno gnojilo. Ta je letos posebno vsled znižane vožnine izdatno cenejša, kakor lansko leto. Kdor hoče po lanski hudi suši svoja polja in travnike okrepčati in osvežiti, naj rabi le

Tomasovo žlindro zvezdne znamke.

Tozadevna pojasnila in spise daje brezplačno ter sprejema naročila na cele vagone in na drobno

veletrgovina z železnino
'Mercur' Peter Majdič, Celje,

kjer je glavno zastopstvo in zaloga tvrdke Thomasphosphatfabriken Berlin.

116-G

UGODNA PRILIKA

za gnojenje njiv in travnikov z neobhodno potrebno hranilno snovjo. t. j. kalijem se nudi do **15. maja 1912** ker se

kajnit in kalijeva sol

prevažna z za

50% znižano vožnino

Omenjena gnojila dobavljajo vsi trgovci in tovarnarji za umetna gnojila kakor kmetijske zveze, zadruga in društva po določilih kalijevega sindikata. Pojasnila in poučne knjižice glede vseh umetnih gnojil se dobe brezplačno od 124-2

pomožnega urada za kmetijstvo
pri kalijevem sindikatu

Dunaj, VIII/2 Skodagasse 3.

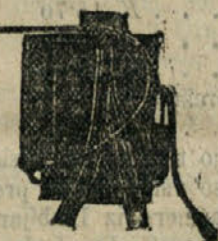
Kdor škropi, beri

opis in cenovnik 1912.

Brezplačno se pošlje nova patentirana in postavno zavarovana

drevesna in trsna škropilnica.

J. Jessernigg, Stockerau III
Niže - Avstrijsko.

To so najboljši in v sedanjem času najbolj priljubljene škropilnice.

Triletna realna garancija! Priporočene od štajerskega deželnega ravnatelja za vinarstvo in sadjarstvo, dra. A. Stieglerja. Odlikovane z zlatimi in srebrnimi državnimi kolejkami.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena Posname izborna in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok ž njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

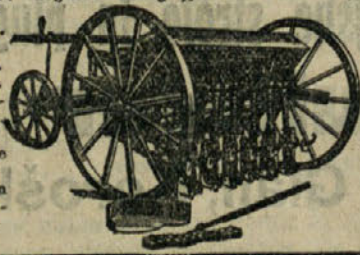
Konkurenčne stroje zamenjamo za „Melotte“, Model 1909 je v marsičem zboljšan. 39-12 Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

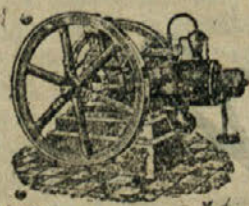

Mayerthov sejalni stroj „AGRICOLA“ (Model 1912)

Najpomembnejša sestava. Močna konstrukcija. Enakomerna soštev. Kultivatorji, brane valji, kakor vse kmetijske stroje najsolidnejše in najboljše izdelave in izdelje in

prodaja Ph. Mayerth & Co., Dunaj III Frankfort o. M., Berlin, Paris. Katalog št. 82a z bogato vsebino zastopni in poštnine prost. Iščejo so zastopniki. 70-5

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim tlakom.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Cenki in proračuni brezplačno.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Bachrich & Co., Dunaj, XIX/6
Heiligenstädterstraße 83 La.

397-12

Gospodje naročevalci

se uljudno prosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Superfosfati

rudninski in živalski so najzanesljivejša in najcenejša fosfornata gnojila, ki so se obnesla v vseh vrstah zemlje. Vsebinska strogo zajamčena. Najzanesljivejše sredstvo, da si senožeti hitro spet opomorejo, da pridelana krma dobi potrebno množino fosfornatih snovi (soli).

Superfosfat

povzroča pri žitu (silju) in sočivju, da se zrnje razvije popolnoma, da vsi sadeži, torej tudi krompir, repa i. t. d. pridobé na tečnosti in žlahtnosti. Razen tega ponujajo amonijakove, kalijeve in solitrne

superfosfate

vse tovarne za umetna gnojila, trgovci in kmetijske zadruga in kmetijske družbe :: :: :: 1-12

Centrala: PRAGA, Příkopí 17.

Titania

: **kraljica posnemalnikov** :

najpopolnejša in najprimernejša mlečna centrifuga.

Brez vratnega ali nožnega podložka, brez vrvice, brez krožnikov, brez popravil. Bobenčkovo vreteno visi, stroj se lahko snaži, sam avtomatično maže in ostro posname (do 0.02%).

Poslje se na poskus. Iščejo se dobri zastopniki. Prospekti zastopni.

Titania-Werke, Wels,

Ober-Österreich.

Glavno zastopništvo za Štajersko: Franc Asen, Gradec, Mariengasse 22. 09-3

Gozdna drevesca

jako lepa, mnogo milijonov vsake vrste priporoča c. in k. nadgozdar Rud. Hacker v Kraljevem Gradcu iz lastnih drevesnic in sicer smreke, bore, macesne, jelke, akacije, hraste (navadne in rdeče ameriške), črne bore, weymuthove bore, jesene, javore, jelše, breze, breste, bukve, lipe, gloge i. t. d. Zahtevajte cenik. Gozdna drevesca se pošiljajo sedaj kot brzo blago skoro po enaki ceni, kakor tovarni. 36-3

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravlanje mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrmljami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

4 7/11-24 Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinskih kamnov E. J. HELLER, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.